

MATEI

1 1a ¹Libre de la generatio de Ihesu Crist filh de Davi e del filh d'Abraham.
²Abram engendrec Isaac, Isaac engendrec Jacob, Jacob engendrec Iudas e sos fraires, ³Iudas engendrec Phares e Zaram de Staman, Freres engendrec Efrom, Efrom engendrec Aram,
⁴Aram engendrec Aminadab, Aminadab engendrec Nessom, Nessom eng. Salmon, ⁵Salmon eng. Booz de Taba, Booz eng. Obeth ex Ruth, Obeth engendrec Iesse, Iesse engendrec Davit lo r'g, ⁶Et David lo r'g engendrec Salomon a quela que fo d'Urie. ⁷Salomon eng. Roboam, Roboam eng. Abiam, Abiam eng. Assa, ⁸Assa eng. Iosafas, Iosafas engendrec Ioram, Ioram Oziam, ⁹Oziam eng. Ioatan, Ioatans eng. Achiaze, Achiaze eng. Azechia, ¹⁰e Azechia eng. Manasse, Manasse eng. Amo, Amo eng. *1b* Iosia, ¹¹Iosia eng. Iechonia de sos saire^a e traspassement de Babilonia...¹²Iochonia engendrec Salathiel, Salathiel eng. Zorobabel,
¹³Zorobabel engendrec Abiud, Abiud engendrec...Azor, ¹⁴Azor engendrec Sadec, Sadec engendrec Ahim, Ahim engendrec Aliud, ¹⁵Aliut engendrec Aleazar, Aleazar eng. Nahan, Nahan engendrec Iacob, ¹⁶Iacob eng. Ioseph lo marit Maria de laquel es natz Ihesu qui es apelatz Crist. ¹⁶Trastotas las generacions d'Abraham entre a Davit... entro al traspassament de Babilonia so XIII, e del traspassament de Babilonia a Ihesu so XIII. ¹⁸La generacions de Ihesu aisi era :

Cum fo esposada la maire de lui Maria a Iosep, denant que s'aiusteso atrobada es esso ventre avia de Sanh Esperit. ¹⁹Mas Joseph so marit cum fu iust, e no la volc acusar, e volo la en rescost laisar. ²⁰E cosirantz aquestas causas, vec vos l'angel de Deu aparec a lui e son, e diz : "Ioseph, fil de Davit, no volas temer penre Maria ta molher. Quar aco que's nat en lei de Sanh Esperit es. ²¹Efantara .I. fil, e sera *2a* apelatz lo nom de lui Ihesu. Quar el fara sal lo seu poble de lors pecatz". ²²Tot aizo es fait que fos complit aco que's dig del Senher nostre per lo propheta dizen : ²³Vec vos, una verge que aura esso ventre et efantara .I. filh, e er apelatz lo nom de lui Emanuel" (que's entrepretatz "A nos Deus"). ²⁴E levantz Ioseph del son e fe o aisi co li a mandatz l'angels de Deu, e pres sa moler. ²⁵E no la conoissia entro que efantec lo seu fil premer engenrat. E fo apelatz lo noms de lui Ihesu.

2 ¹Cum fo natz Ihesu en Bethlem Jude els dias de Hero lo reig, vec vos li encantadors vengro d'orient en Iherusalem ²disentz : "On es aquel qui es natz reigs dels iuzeus ? Quar vim la stella de lui en orient e vinem lo azorar". ³E auzic o Heros, et es conturbatz e totz Iherusalem ab lui. ⁴Et amasec totz los princeps dels prevaires e'ls escrivas del poble e enquorian dels on naisseria Crist. ⁵E eli dissero a lui : "En Beslem terra de Iuda, ^{2b} quar aisi es escrig per lo propheta : 'E tu Beslem tera de Iuda, no es mica menre entre'ls princeps de Iuda. Quar de tu issira duc, que governara lo meu poble d'Isarel'. ⁷Ladonc Eros recostament apelatz los encantadors, amorossament apres dels lo temps de la estela que amparec az els. ⁸E trames les en Bethlem e dix : "Anatz e demandatz amorossament de l'efant. E cum lo trobaratz, recontatz o a mi que eu venga e l'azor".

a) Corr.: e sos fraires.

⁹Loqual co auzit agesso lo rei anero. E vec vos la estela que avian vista en orient anava denant els entro que venc e estec sobr'aqui on esta l'efant. ¹⁰E quan viro la stela alegrat se so de gran gaug fortment. ¹¹E entrero e la maiso e trobero l'efant ab Maria sa maire e gitantz adorerolo. Et ubertz lors tesaurs li dos aur, esses e mirra. ¹²E receubro respot e sons que no torneso ad Ero. Per autra via se'n torneso e la lor regio. *3a* ¹³Liquid cum se'n partiro, vec vos l'angel de Deu aparec e soms a Iosep, disantz : "Leva sus e pren l'efant e la maire de lui e fug te'n en Egipte, e estai aqui entro que eu te diga, quar avenir es que Eros queira l'efant per lui a destrozir". ¹⁴Liquid se levec e pres l'efant e la maire de lui de nuitz et anec se'n Egipte. ¹⁵Et ero aqui entro a la mort d'Ero, que fos cumplit aquo que's dig del Senhor per lo propheta, dizentz : "D'Egipte apelei lo meu fil". ¹⁶Ladonc Eros vi que era escarnitz dels encantadors, iratz se fortment. E trametentz aucia trastotz les efants que eran en Bethlem, et en totas las encontradas de lui de dos ans es de mens segon lo temps que avia enquist dels encantadors. ¹⁷Ladoncs es complit aquo que es dig per Ieremia lo propheta dizentz : ¹⁸"La votz es auzida anaut, ploramant e uдолament e mortz. Rachel plorantz sos fils e no volc *3b* esser cosollada, quar no so". ¹⁹E fo mortz Heros. E vec vos l'angel de Deu aparec e sons a Iosep en Egipte ²⁰e diss : "Leva sus e pren l'efant e la maire de lui e vai e la terra d'Israel. Quar morti so aqueli que quero la arma del efant". ²¹Loqual se levec e pren l'efant e la maire de lui e vec e la terra d'Israel. ²²E auzic que Archelaus renhava en Iuda per Heros so paire, doptec aqui anar. E fo amonestatz e sonz que anes e la terra de Galilea, ²³e venc e estec e la ciutat que es apelada Nazaret, que fos complit aquo que es dig per los prophetas : "que Nazareus seria apelhatz".

3 ¹En aquels dias venc Io. Baptista prezicantz el desert de Iuda ²dizentz : "Penetencia fatz, quar apropiarosi lo regnes dels cels". ³Quar aquest es aquel de cu es dig per Isaias lo propheta dizentz : "La votz del cridant el desert : Aparelatz la via de Deu e faitz los seus senders dreiturers". ⁴E el Io. avia vestimenta de pels de camels e centa de pel enaviro sos *4a* loms, e'l maniar de lui era lagostas e mels salvaies. ⁵Ladonc issia a lui Ierusalem e tota Iuda e tota la regios de viro flum Iorda. ⁶E bateiavose el flum Iorda de lui, cofessantz lor pecatz. ⁷Mas vezentz moutz dels farizeus e saduceus vinetz a seu baptisme, e dix a els : "Linadges de vibras, qui demostrec a vos fugir de la avenidoira ira ? ⁸Donc faitz fruic digne de penedencia, ⁹e no vulhatz dire entre vos : Paire avem Abraam:, quar eu dic a vos que podos^a es Deus d'aquestas peiras suscitar los filhs d'Abraam. ¹⁰Quar ia es la destals pausada e la raziz dels aibres. Peraiso totz aibres que no fara fruic bo sera tailatz e mes al foc. ¹¹Acertas eu bategi vos en aiga et en penedencia. Mais cel qui ve seguentre mi pus fortz es de mi, del qual no so dignes portar la causamenta de lui. El vos bateiara en Sanh Esperit e foc. ¹²Lo ventals del qual es e la ma de lui, e mondara la sua eira, e amasara lo froment e so graners. Mas las pai- *4b* lhas ardera ab foc no destenbable".

¹³La donc venc Ihesu de Galilea al flum Iorda^b also que fo bateiatz de lui. ¹⁴Mais Io. devadavali o, dizentz : "Eu de tu deg esser bateiatz, e tu ves a mi !". ¹⁵Mais Ihesu respos e dix a lui : "Laissa ara, quar aisi cove a nos complir tota dreitura". E la donx laissec Io. ¹⁶Mais co fo bateiatz Ihesu, eissa ora eissihic de l'aiga, e vec vos que li cel li so ubert, e vi l'Esperit de Deu deissendre aisi co colomba e venc sobre lui. ¹⁷E vec vos la votz del cel dizentz : "Aquest es mos Fils amatz, loqual a mi platz".

a. Corr.: poderos.- b. Adde.: per.-

4 ¹Ladonx Ihesu es menatz el desert per esperit que fos assaiats del diable. ²Et cum ac deiunat XL dias e XL nuitz puiss ac fam. ³Et apropiants lo tentaire dix a lui : "Si Fils de Deu est, ia di que astas^a peiras sian faitas pan", ⁴loqual respondetz^b dix : "Escríg es : No viu hom e sol pa. Mais e tota la paraula que eiss de la boca de Deu". ⁵Ladonx pres lo lo diables e la sancta ciutat e pausec lo sobre la pena ^{5a} del temple. ⁶E dix a lui : "Si Fils est de Deu, met te deios, car escrig es que als seus angels mandec de tu, et e las mas portarante que per aventura no ofenras^c to ple a la peira". ⁷E dix li Ihesu : "Autra ventz^d escrig es : No asaiaras lo teu Senhor Deu". ⁸Autra vetz pres llo diables en .I. puig fort aut e demostrec li totz los regnes del mon e la gloria de lor, ⁹e dig li : "Totas aquestas causas donarei a tu, si encazentz mi adoras". ¹⁰Ladonx dix a lui Ihesu : "Vai, Satanas, que escrig es : Lo teu Senhor Deu adoraras et a lui sol serviras". ¹¹Ladonx laissec lui lo diable, et vec vos li angels s'apropiero, e serviro a lui. ¹²Mais co auzic Ihesu que Io. fos pres, anec se en Galilea. ¹³E laissada la ciutat de Nazare venc et estec en Cafarnaum e las encontradas de Zabulon e de Neptalia, ¹⁴que sia complit aquo que es dig per Ysa. lo propheta, dizents : ¹⁵"Terra de Zabulon e terra de Neptalmi via de la mar otra flum Iorda de Galilea, ¹⁶lo pobles de las gentz que ^{5b} sezis en tenebras viro gran clartat et als sezentz e la regio d'ombra de mort, lutz es nada az els". ¹⁷D'aqui enant comencec Ihesu a prezicar :"Faitz penedencia, quar apropiara lo regnes dels cels".

¹⁸Mais anatz Ihesu lonc la mer de Galilea vi dos freres, Symon qui es apelhatz Peire et Andreu so fraire metentz lor retz e mar. Quar pescador eran. ¹⁹E dix az els : "Vinetz seguentre mi e far-vos-ei pescadors d'omes". ²⁰Mais eli viazamet laissero lors retz e seguirolo. ²¹E anatz d'aqui vi autres dos freres, Ia. de Zebedeu e Io. so frere e la nau ab Zebedeu lor paire, refazentz lors retz, e apelec los. ²²Mais eli viazament laissatz lors retz e'l paire seguirolo. ²³E revironava Ihesu tota Galillea essenchantz e las sinagogas dels e prezicantz l'avangeli dels regne. E sania tota lagor^e e tota malaveg el poble. ²⁴Et anec la esmanza de lui en tota Siria, e presentavan li totz los mal aventz de deguisatz malaveis. E qui presi eran de turmentz e que avian ^{6a} demonis e'l lunarosses e cels que avian palalizi, e nedevalos. ²⁵E seguirolo grans companhas de Galilea e Decapoli e de Iherusalem e de Iudea e de part flum Iorda.

5 ¹Vezetz^f Ihesu las companhas puiet el puig, e quo s'asec apropierose a lui ses decipol. ²Et obrentz la sua boca essenhava ad els dizentz : ³"Bonaurat so li paubres per esperit, quar de lor es lo regnes del cel. ⁴Bonaurat so li suau que'li tenra la terra. ⁵Bonaurat so cel que ploran, quar conortat^g seran. ⁶Bonaurat so cel que an fam e set er dreitura, quar eli seran sadolat. ⁷Benaurat so li misericordios, que misericordia acosegran. ⁸Bonaurat so cel ab lo cor nede, que eli veiran Deu. ⁹Bonaurat so li pazible, que fils de Deu seran apelat. ¹⁰Bonaurat so cel qui sofriran encausz per dreitura, que dels es lo regnes del cel. ¹¹Bonaurat seretz co li home vos maldiran e vos encauzaran, e diran trastot mal contra vos mententz, per mi. ¹²Alegratz vos et esgauzetz vos que'l vostre loguers grans es el cel. Quar enaissi encauzero los prophetas que foro denant vos".

6b ¹³"Vos esz la sals de la terra. Que si la sals envanezida, en que sera salat ? A re ne val puiszas, for que sia gitada foras e caucigada dels homes. ¹⁴Vos esz lutz del mon. No pot esser rescosta la ciutat pausada sobre'l puig. ¹⁵Negus no prenda la lumeneira que la pause sotz

a. aquestas.- b. respondentz.- c. ofensas.- d. vetz.- e. langor.- f. ve

la mesura, mais sobre'l candeler que luza a totz cels que so a la maiso.

¹⁶Aisi luza la vostra luz denant los homes que veian las vostras bonas obras e n'glorifico lo vostre Paire qui es els cels.

¹⁷No vulhatz cuiar que eu venga desliar la Leig e las Prophetas. No las vengui desliar, mais adumplir. ¹⁸Acertas verament dic a vos : "Entro que traspasse lo cel e la terra, una letra ni us potz no faillira de la Leig entro que tot sia fait. ¹⁹Paraiso qui desliara u d'aquest pus menor mandementz et essenhora aisi los homes, pus menre sera apelatz el regne dels cels. Mais qui'ls fara e'ls essenhora, aquest sera apelatz grans el regne dels cels. 7a ²⁰For eu dic a vos que si no vos avonda la vestra dretura pus que als escrivas ni als fariseus, no intraretz el regne dels cels.

²¹Ausitz que es dig als antiz : "No auciras" : que qui aucira sera incolpat per iudici. ²²For eu dic a vos que totz hom que iraissera ab so fraire sera encolpat per iudici. E cel qui dira fol sera encolpat del foc d'ifern. ²³Peraiso si ofres le teu do al autar, et aqui te remembrara que tos fraires aia alcuna causa contra tu, ²⁴laissa aqui lo teu do davant l'autar e vai primeirament accordar ab to fraire, e ladoncs venras e ofriras lo teu do.

²⁵Sias consententz a to aversari viasz can iras e la via ab lui, que per aventura no t'liure l'aversaris al iuiador, e'il juges ques t'liure al sirvent et e la carcer sias mes. ²⁶Verament dic a tu : No issiras d'aqui entro que redas lo deraira carter.

²⁷Ausitz que es dig als antix : 7b "No avotraras". ²⁸Mais eu dic a vos que totz hom que veira la femna que la cobezge, ia e so cor l'a avotrada. ²⁹Quar si lo teus ulhs destre t'escandaliza, trailote e part lo de tu. Pus leu es a tu que perisca us de tos membres que ab tot to cors intres en ifern. ³⁰E si la tua destra mas t'escandaliza, trencalate e part la de tu. Pus leu es a tu que perisca us de tos membres, que ab tot to cors sias mes en ifern. ³¹Mais dig es : "qualsque laissara sa molher do a lei carta de refut". ³²Mais eu dic a vos que totz hom qui laissara sa molher sino per causa de fornicatio fa la avotrar, e cel qui la laissada prene autra.

³³Derescaps ausitz que es dig als antix : "No t'periuraras", mais redras a to Senhor tos iurament. ³⁴Mais eu dic a vos : no iurez de tot, ni per lo cel, que tros es de Deu, ³⁵ni per la terra que escaunels es dels pes de lui, ni per Iherusalem que ciutatz es del gran Rei, ³⁶ni per lo teu cap no iuraras, que tu no i potz far .I. cabel blanc o negre. ³⁷Mais 8a sia la vostra paraula si es, es, e si no, no. For aquo que mais i metrez, de mal es.

³⁸Quar ausitz que es dig : "Ulh per ulh, dent per dent". ³⁹For eu dic a vos no contrastar a mal. Mais qui t'fera a la tua destra gauta, parali l'autra. ⁴⁰E qui volra ab tu contendre per iudici, e la gonela tolre, laissali lo mantel. ⁴¹E quals que forsara tu mil passes, vai a tretant ab lui. ⁴²E qui t'quera, donali. E qui malevara de tu, no li o demansz.

⁴³Ausitz que es dig : "Amaras to proisme et aziraras to enemic". ⁴⁴Mais eu dic a vos "Amatz vostres enemiz e fatz be ad aicel que vos aziran. E oratz per los encauzadors e per los acusadors de vos, ⁴⁵que siatz fili del vostre Paire qui es el cel. Qui fa naisser lo seu solel sobre los bos e'ls mals, e ploure sobre los iustz e no iustz. ⁴⁶Quar si amatz cels qui vos amaran, qual gazerdo n'aure ? No fan aiso lo pecador ? ⁴⁷E si saludatz vostres fraires solament, que faretz pus no fan aiso li paga ? ⁴⁸Per aiso vos siatz perfetz aisi co'l vostre Paire del cel es perfect.

6 8b ¹"Gardatz vos que no faszatz la vostre dreitura davant les homes que siatz visti dels : certanament gazerdo no n'auretz dels vostre Paire qui es el cel. ²Per aiso co tu fas l'almoina, no vulhas cornar lo corn davant tu aisi co fan li enganador e las sinagogas e las careiras, que sian onrat dels homes.

Verament dic a vos, receubut an lor gazerdo. ³Mas tu quo fas l'almoina, no sapia la tua senestra que fa la tua destra. ⁴Que la tua almoina sia en rescost, e'l teus Paire que ve en rescost redra o a tu. ⁵E co oraretz, no faretz co li enganadors qui volo e las sinagogas e als angles de las plassas estar orantz, que sian visti dels homes. Verament dic a vos : receubut an lor gazerdo^a. ⁶Mas tu con oraras, intra en ta cambra e clau to uiss, et ora to Paire en rescost, e'l teus Paire qui ve en rescost redra o a tu. ⁷Mais vos orantz no vulhatz mout parlar aisi co li paga, qui cuiatz per mout parlar sian ezauzit. ⁸Peraiso no vulhatz resemblar ad els que'l vostre Paire sab que a *9a* obs a vos enant que o queratz a lui. ⁹Peraiso aussi oraretz :

Le nostre Paire que es els cels, sanctificatz sia lo teus nom, ¹⁰avenga lo teus regnes e sia faita la tua voluntatz sico el cel et e la terra. ¹¹E dona a nos oi le nostre pa qui es sobre tota causa. ¹²E perdon a nos les nostres deutes, aisi co nos perdonam als nostres deutors. ¹³E no nos amenes en tentatio. Mais deliura nos de mal.

¹⁴Quar si perdonatz als homes los peccatz de lor, perdonara a vos lo vostre Paire los vostres forfaitz. ¹⁵Mais si no perdonatz als homes les lors peccatz, ni lo vostre Paire no perdonara a vos los vosres peccatz.

¹⁶Mais co deiunatz no seretz co li enganador trist, quar destroisso lors carns que parescan als homes deiunants. Verament dic a vos : reseubut an lor gazerdon^a. ¹⁷Mais co tu deiunas, ung to cap ab oli e lava ta cara, ¹⁸que no siatz vistz als homes deiunantz, mais a to Paire, qui es en rescost, e'l teus Paire que ve en rescost redra a tu.

9b ¹⁹No vulhatz amassar a vos tesaur en terra on roziss^b e tarnas lo degaste, et on laire lo fodo, e'l panan. ²⁰Mais amassatz a vos tesaur el cel, on rozils ni tarnas no l'destroziran, ni laire no l'foiran ni l'panaran. ²¹Quar aqui on es lo teus tesaur, aqui es lo teu cors. ²²La luzerna del teu cor es lo teus ulhs. E si lo teus uls es cimple, totz lo teus cors es luzentz. ²³Mais si lo teus uils sera mals, totz lo teus cors sera tenebros de tenebras. Peraiso si lo lums que's en tu so tenebras, aquelas tenebras cantas sera !

²⁴Lunhs hom no pot a dos senher servir, quar la u azirara e l'autra amara, o l'u prezara e l'autre mespresara. No podetz a Deu servir e az aver. ²⁵Peraiso eu dic a vos que no siatz cossirosi de la vostra arma que mangetz, ni del vostre cors qual causa siatz vesti. Donz no es pus l'arma que'l maniars, e'l cors plus que la vestmenta ? ²⁶Engardatz los auzel del cel que non semenan ni no culo, ni amassan en graners : el vostre Paire celestials paix los. Donx no esz vos mais plusor *10a* que les ? ²⁷Quals de vos es coseiratz que puscatz acreiser a vostre forma u code ? ²⁸E de la vestimenta per que esz cossirosi ? Esgardatz los lis del cap^c cosi creisso e nos treballan ni no fillan. ²⁹For eu dic a vos que neiss Salamos e tota la sua gloria no es aisi cubertz quo us d'aquestz. ³⁰Mais si l'fes del cap^c que oi es edema sera mes el forn, Deus aussi l'vest, quan pus vos, de pauqueta fe ? ³¹Peraiso no vulhatz esser cossirosi dizentz : "Que manarem ?", o "Que vestrem ?" ³²quar totas aquestas causas las gentz enquero. Quar lo vestre Paire sab que de totas aquestas causas avetz besonha. ³³Mais quiretz primeirament lo regne de Deu e la sua dreitura, e totas aquestas causas sera a vos aiutadas. ³⁴Peraiso no vulhatz esser cossirosi al endema. Quar los dias del endema es cossiros e simeteiss. Ben avonda al dia la sua maleza.

7 ¹No vulhatz iuiar, que no siatz iuiat. ²Quar en qual iudizi que vos iuiatz, seretz iuiat, et en qual mesura que vos mesuraretz sera a vos mesurat. ³Mas que's also que tu *10 b*

a. gazerdon.- b. rozils.- c. camp.-

vezes la pailla el ulh de to fraire e'l trau no ves el teu ulh ? E co si dises a to fraire : Laissa la pailla traire del teu ulh, e vec te que'l trau es e teu ulh. ⁵Enganador, ieta primeirament lo trau del teu ulh, e la donx veiras gitar la paille del ulh de to fraire..

⁶No velhatz donar la sancta causa als cas, ni no metatz las vostras margaridas davant los poix^a, que per aventura no las marco ab lor pes, e tornantz escoissendran vos. ⁷Demandatz, e sera a vos donat. Quiretz, et atrobaretz. Empeietz, e sera a vos ubert. ⁸Quar totz hom qui demanda pren, e qui quer, atroba, et als espellentz sera ubert. ⁹E quals de vos es hom que si li quera so fils pa, doncas aportara li peiras ? ¹⁰O si demandara peis, doncas aportarali serpent ? O si li demandava ou, doncas aportarali escorpio ? ¹¹Peraiso si vos co siaz mali conoissetz los bos dos donar a vostre fils, e plus lo vestre Paire qui es el cel dona los bos ad els quil'si demandan. ¹²Peraiso totas *11a* causas que voletz que fassan a vos li homs, eissament o faitz vos ad els. Aiso es la Leigs e los Prophetas. ¹³Intratz per la estreita porta, que ample es la porta e larga es la via que amena a perdecio, e mouti so que intran per ela. ¹⁴Quar estreita porta e la via aspra que amena a vida, e pauc so qui la trobo !

¹⁵Garda^b vos de las falsas prophetas que veno a vos en vestimentas de fedas, mais dintz so lo raubador. ¹⁶Al fruit de lor los conoisseretz. Doncas culiran de spinas razims o de cardos figas ? ¹⁷Aisi trastotz bos aibres fa bo fruit, e mals aibres fa mals fruit. ¹⁸No pot bos aibres far fruit mal, ni mals aibres far bo fruit. ¹⁹Trastotz aibres que no fa bo fruit sera tailatz e mes el foc. ²⁰Emperaiso al fruit de lor los conoisseretz.

²¹No totz hom que ditz a mi : Senher, Senher, no intrara el regne dels cels. Mais qui fara la volontat del meu Paire qui es el cel, aquel intrara el regne del cel. ²²Moti diran a mi en aquel dia : "Senher, Senher, doncas el teu nom prophetizem, e el teu nom demonis gitem ? e el teu nim moutas vertutz fezem ?" ²³E donc coffessarei ad els : "Que anc no vos conogi. Departetz vos de mi, que obratz la malesa". ²⁴Peraiso totz hom qui au la mia paraula aquesta e la fe era semblantz al ome savi qui endefiquec sa maiso sobre peira, ²⁵e deissendec la pluia, e vengro li fum^c e buffero li vent, et espeissero la maiso e no cazec, quar fermada era sobre ferma peira. ²⁶E totz hom qui au la mia paraula e no la fe es semblantz al home fol qui endefiquec la sua maiso sobre arena, ²⁷E deissendec la pluia, e vengro al flum, et espeissero, e la maiso cazi e fo grans lo cazementz".

²⁸E fait es : co ac complidas Ihesu aquestas paraulas, meravilhavan se las companhas sobre la doctrina sua. ²⁹Quar era essenhantz aisi coma poder avantz e no aisi co li escriva e li fariseu.

8 ¹Mais co deissendec Jhesu del pug, seguirolo grans companhas, ²e venc us lebros, e azorava le, e dizia : "Senher, si tu o vol, poz me mondar". ³Et estendec Ihesu sa ma e toquec lo. E dix li : "Voil te ssanar". Eissa la ora sanat le lebros de lui. ⁴E dix li Ihesu : "Garda que no o dig as ad home. Mas vai e demostrate al prevere e offre l'do que mandec Moyses en testimoni ad els".

⁵Mais co Ihesu intrec en Cafarnao vec^d a lui centurios e pregavalo e dizia : ⁶"Senher, lo meus macips iatz e la maiso de palalisi e malament es trevalatz". ⁷E dic li Ihesu : "Eu venrei e sanareilo". ⁸E respos centurios e diz : "Senher, no so dignes que intres sotz lo meu tet. Mais solament ditz per paraula, e sera sanatz lo meu macips. ⁹Que eu so hom sotz pozestat establitz, e ei sotz mi cavaiers, e dic alla u : Vai, e va, e l'autre Vei, e ve, e a mo ser :

a. porx.- b. Gardatz.- c. flum.- d. .venc

Fai also, e fa o".¹⁰E auzic o Ihesu e se meravilhatz, e aquels que'l seguian dix : "Verament dic a vos, no atrobei tanta de fe en Israel.¹¹Eu dic a vos que mouti venran d'orient e d'occident e pausaran ab Abraham et ab Ysaac el regne del cel.¹²Mais 12b li fil d'aquest regne seran gitat e las tenebras plus preondas, on sera plos et estrenhemenz de dentz".¹³E dix Ihesu al centurios : "Vai et aisi co tu cresset sera fait a tu". E sanatz es lo macip en aquela ora.

¹⁴E quo intrec Ihesu e la maso de Peire, vi la sogra de lui iazer de febres,¹⁵e toquec li la ma, e laisc la la febres e levec se e servix a lor.¹⁶e can fo vespres aportero a li moutz o^a homes que avian demonis, e gitava los esperitz per paraula, e trastotz los malautes sanava,¹⁷que fos complit ço que's dig per Isa. lo propheta, dizentz : "Eis nostras malavez pres, e las efermitatz portara".

¹⁸E vi Ihesu granz companhas enavirosi e madec^b passar part mar.¹⁹E venc us escrivas e dix li : "Maestre, segrete per on que tu iras".²⁰E dix li Ihesu : "Les volps an foss, e li auzels del cel nis. Mais lo Fil del home no a on meta so cap".²¹E autre dcipols seus dix : Senher, laissa me primeirament anar sebeli mo paire".²²E dix li Ihesu "Sec me, e laissa als morts sebelir 13a les lors mortz".

²³E puiant lui e la naveta seguirolo sei decipols.²⁴E vec vos grans movem:entz es faitz e mar, si que la naveta fo cuberta del flum. Et el dormia.²⁵Et eli vengro e ressiderolo e dizian : "Senher, guirey nos, que perem".²⁶E dix ad els : "Perque esz paurus, de pauqueta fe ?" Ladonx se levec e mandec als ventz e a la mar. E faitz es grand asuvamentz.²⁷Acertas li home se so meravilhatz e diso : "Quals es aquest, que li vent e la mars obeziso a lui ?"

²⁸E que venc outra la mar e la regio de Genesareth e coregro a lui doi home que avain demonis issian de monimentz fort mal, que luns hom no ausava passar per aquela via.²⁹Cridavan e dizian : "Que es a nos e a tu, Ihesu, fil de Deu ? Venguist ant temps nos treballar ?"³⁰Et era pres daqui un tropels de moutz porx que paixian.³¹E li diable pregavanlo e dizian : "Si nos ietas d'aici, met nos el tropel dels porx".³²E viassament anec totz lo tropels a trabucar e mar, e so morti e las aigas.³³E'l pastor fugian e vengro e la ciutat e contero tot also ad aicels que avian los demonis.³⁴E tota la ciutat issic contra Ihesu, e quan l'agro vist preguerolo que issis de las lor enconradas.

9 ¹E puiantz Ihesu e la naveta traspases e venc a la sua ciutat.²E vec vos que aportero a li .I. home que avia palalisi el leit iacent. E vi Ihesu la fe de lor e dix al malaute : "Fils, aias fe, perdonat te so tei pecat".³E tals ni ac dels escrivas dixerent entre lor : "Aquest escarnis".⁴E co vi Ihesu los cossiers^c de lor e dix : "Perque cossiratz mals e vostres cors ?⁵Que es pus leus causa a dire : Perdonat te so tei pecat, o dire : Leva sus e vai ?⁶Peraiso que sapiatz que'l Fil del home a poder en terra de perdonar pecatz". E dix al malaute : "Leva sus e pren to leit e vai en ta maiso".⁷E levec sus, anec se'n e sa m:aiso.⁸E viro las companhas e agro paor e glorifiquero Deu que dec aital podre^d als homes.

⁹E quo traspassec d'aqui LIhesu vi .I. home sezentz e la leudaria que avia 14a nom Mateu. E dixli : "Siec me", e levec se sus e seguiro. ¹⁰E fait es co s'pausava e la maiso vengro mot publica e pecador que's pausavo ab Ihesu et ab los decipols.¹¹E viro o li fariseu e dizio a sos decipols : "Perque a los publicas et ab los pecadors mania vostre mestre ?"¹²Ihesu auzi o e dix : "No a obs als sas lo meges, mais als malautes.

a. Suppr.: o.- b. mandec.- c. cossirers.- d. ço.

¹³Mais anatz e aprendetz que "misericordia vul e no sacrifici". Quar no vengui apelar los iustz, mais los pecadors a penedencia".

¹⁴Ladoncs s'apropiero a lui li decipol de Io. e dizio : "Perque nos e li fariseu deiunan soven, e li tei decipol no deiunan ?" ¹⁵E dix ad els Ihesu : "Doncas podom^a li fil del espos deiuniar qualunc ab els es l'espos ? Veno le dias que sera toutz dels l'espos, e donc deiunaran. ¹⁶Lunh hom no meta la mestura del drap nou e la vestimenta veilha, quar pres la plenetat de lui de la vestimenta e piors escoisendedura fa. ¹⁷Ni mean lo vi novel els botz veils. Acertas rom- *14b* po li bot e'l vi escampa e il bot so perdu. Mais meto lo novel vi els botz nous, e ambi seran cosservat".

¹⁸Et el parlant aquestas causas ad els, vec vos que vec un princeps e adoravalo e dizia : "Senher, la mia filia es ara morta. Mais vei e pausa la tua ma sobre lui e viura". ¹⁹E levec se Ihesu e seguiro e si sei decipol. ²⁰E vec vos una femna que avia sufert perfudi de sanc XII ans venc seguentre lui e toquec las fefremias^b de la sua vestimenta, ²¹E dizia entre si : "Si eu tocareai la vestimenta de lui, querida serei". ²²E Ihesu se girec ves lei e dix : "Cofermat, filia, ta fes te fa salva", e querida es la femna en aquela ora. ²³E cum venc Ihesu e la maiso del princep e vi los cornadors e la gent gabant, e dizia : ²⁴"Departatz vos : que no es morta la macipa, mais dorm". Escarnirole sabentz que morta es. ²⁵E cosse'n fo issida la com:panha, intrec e toquec la ma de lei e levec se *15a* la macipa. ²⁶Eissi la nomenativasa^c d'aquo en tota aquela terra.

²⁷E trespassantz d'aqui Ihesu seguian lo doi cec e cridavan e dizian : "Misericordia aias de noi, Fil de Davi". ²⁸E co vengro e la maiso vengro a lui li cec. E dix ad els Ihesu "Crezetz que eu pusca also far a vos ?" e il diro a lui : "Senher, oc". ²⁹E toquec los uls de lor e dix : "Segon la vostra fe sia fait a vos", ³⁰et ubert so li ulh de lor. E menacec ad els Ihesu e dix : "Gardatz que negus hom no o sapia". ³¹Et eli issirose'n e nominativeo o en tota aquela terra. ³²E quan se'n foro issidi, aportaro aqui u home mut que avia demoni. ³³E gitecne lo diable e parlec lo mutz, e meravelherose las gentz e dizian : "Anc mais no fo vistz aitals hom en Israel". ³⁴E li fariseu dizio : "En princep de diable e dieta ieta diable".

³⁵E revironec Ihesu totas la ciutas e'ls castels essenantz e las sinagogas de lor e prezicantz l'evangeli. E totz los malaveitz...^d *15b* ³⁶E vezentz las com:panhas mizericordia ac dels que ero trebalat e iazian aisi co ovelhas no aventz pastor. ³⁷La donx dix a sos decipols : "Acertas grans es la meisso, mais li obrer so pauc. ³⁸Peraiso pregatz lo senher de la meisso que trametz obrers en la sua meizo.

10 ¹E apelatz XII de sos decipols, dec ad els pozestat dels esperitz no nedes que los gitasses, e que saneso tota langor e totz las malaveiss. ²Dels XII apostols so aso li nom: lo primers es Simon qui es apelhatz Peire, et Andreu so frere, ³Iacme den Zebedeu e Ioan so frere, Felip e Bartolomeus, Tomas e Mateus publicas e Iacme Espheus e Tadeus, ⁴Simon Cananeus e Judas Escariot que traís lui. ⁵Aquestz XII trames Ihesu comandantz^e e dizentz : "E la via dels pagas no iretz, et a las ciutatz des Samartias no intraretz. ⁶Mais maiorment anatz a las ovelas que periro de la maiso d'Isarel. ⁷Mais anatz e prezicatz e dizetz : quar apropiar-s-a lo regnes dels cels. ⁸Los malautes *16a* sanatz, los mortz resuscitatz, los lebrosos mundatz, los demonis gitetz.

a. podo.- b. fremias.- c. nomenativan-s-a.- d. *Omission*.- e. comandantz.

De gratz o recebetz e de grat o donatz. ⁹No vulhatz pozesar ni argent ni monedas e vostras centuras, ¹⁰ni esportela e la via. Ni doas gonelas. Ni cauzamenta ni vega. Quar dinges es l'obrers de so maniar. ¹¹En qualque ciutat o castel intraretz, demandas qui es dinges en ela, e aqui vos estatz entro quan isscatz. ¹²E quan intraretz e la maiso, saludatz la dizetz^a : Patz sia en aquesta maiso. ¹³E si la maso sera digna, la vostra patz venra sobre lei, e si no sera digna, la vostre patz retornara a vos. ¹⁴E qualque cali no vos recebran, ni no auziron las vestras paraulas, issez fora de la maiso e de la siutat. E secodetz la polvera dels vostres pes. ¹⁵Verament dic a vos : pus leus causa sera a la terra de Sodoma e de Gomora el dia del iudici que ad aquela ciutat.

¹⁶Vec vos eu trameti vos aisi co ovelhas enro lops. Peraiso siatz savi aisi co la serpetz^b e cimple aisi co las solombas. ¹⁷E gardatz vos dels homes, quar liurar-vos-an e lors cocelis *16b* et e lors sinagogas vos batran. ¹⁸E devant los reis e'l princeps seretz menadi per mi en testimoni ad els et als pagas. ¹⁹Mais co vos liuraron, no vulhatz cossirer en qual mesura parletz, quar a vos sera donat en aquela ora que parletz. ²⁰Quar vos no esz qui parlatz, mas l'esperitz del vostre Paire qui parla e vos. ²¹Mais lo fraire liurara lo fraire a mort e'l paire lo fil. E levara-s-an li fil contra'l paires e turmentar-los-an per mort. ²²E seretz en azirament a tots homes per lo meu nom. Mais qui perseverara entro a la fi, aquest sera sals. ²³E co vos encauzaran en aquesta ciutat, fugatz e l'autra. Verament dic a vos : no cosumaretz las ciutaz d'Israel entro que venga lo Fil del home. ²⁴No es decipols sobre maestre. Ni ser sobre so senher. ²⁵Avonda al decipol que sia aisi co so mastre^c, e'l ser co'l senher de lui. Si'l paire de las mainadas apelan Deu de moscas, cant pus lo privat de lui ? ²⁶Peraiso no les temeretz. quar deguna causa no es cuberta que no sia descuberta, ni *17a* rescosta que no sia saubuda. ²⁷Aiso que eu dic a vos en tenebras dizetz en lum, e zo que auzitz en aurelhas prezicatz sobre'l tetz. ²⁸E no vulhatz temer cels que'l cors pudo aucire, e l'arma no pudo aucire. Maiorment temetz cel que pod l'arma e'l cors metre en pena.

²⁹Doncas doas passers no so vendudas una mezala ? E una d'aquelas no cazec sobre la terra e senes lo vostre Paire qui es el cel. ³⁰Li cabel del vostre cap totz so nombrat. ³¹Peraiso no vulhatz temer : vos esz milor de moutas passers. ³²Peraiso totz hom qui me cofessara denant los homes et eu cofesarei lui devant lo meu Paire qui es els cels. ³³Qui mi denegara devant los homes, eu desnegarei lui devant lo meu Paire qui es els cels.

³⁴No vulhatz albirar que venga metre patz en terra. No vengui patz metre mais glazi. ³⁵Quar vengui "partid l'ome de so paire e la filla de sa maire e la nora de sa sogra", *17b* e'l "enemix del home, domeges de lui". ³⁷Qui ama paire o maire pus qui mi no es dinges de mi. E qui ama fil o filla pus que mi no es dinges de mi. ³⁸E qui no pren la crotz e no va seguentre mi no es dinges de mi. ³⁹E qui ama la sua arma perdrala, e qui la perdra per mi atrobarala.

⁴⁰Qui vos receb mi receb, e qui mi receb receb lui qui mi trames. ⁴¹E qui receb propheta e nom de propheta, loguer de propheta recebra. E qui receb iust e nom de iust, loguer de iustx recebra. ⁴⁴E cals qui donara ad u d'aquestz menoretz u calit d'aiga freis solament e nom de decipol, veram:ent dic a vos : no perdra so loguer"

a. dizentz- b. serpentz.- c. maestre.- d. partir.- e. devant.-

11 ¹E fait es cum cumplic Ihesu aquestas paraula^a comandantz los XII decipols, traspassec d'aqui que essenhes e preziques e las ciutas de lor.

²Mais Ioans co auzi els liams e las obras de Crist trames dos de sos decipols, ³e disso li : "Es tu que est avenir, o n'esperarem autre ?" ⁴E respos Ihesu e dix : "Anatz e recontatz a ^{18a} Ioan aicelas causas que visz e auzisz : ⁵Li cec veço, li contrait van, li li lebros so mondat, li sort auzo, li mort resuscitan, li paubres so prezicat. ⁶E bonauratz sera qui ne sera escandalizatz e mi". ⁷E el anatz^b, comencec Ihesu a dire e la companhas de Ioan : "Que issitz vezet al desert : canavera del vent moguda ? ⁸O que issitz vezet : hom vestit de mol vestimenta...^c so las maisos dels reis. ⁹O issitz vezet propheta ? neiss eu dic a vos e pus que propheta. ¹⁰Quar aquest es de cui es escrig : "Eu trameti lo meu angel devant la tua cara qui aparelara la tua via davat^d tu". ¹¹Verament dic a vos : ?o s'levec entrre los natz de las femnas maier de Ioan Babtsta. Mas qì es menre el regne del cel maier es de lui. ¹²Dels dias de Joan Babtist a entro ara sofre forza lo regnes del cel, e forzadament lo raubisso. ¹³Totas las prophetas e las leis entro a Ioan, prophetisero. ¹⁴E si'l voletz resceber, es Elyas qui es avenir. ¹⁵Qui a aurelhas d'auzir auia.

^{18b} ¹⁶Mais a cui semblantz adesmarei aquesta generatio ? Semblantz es dels efantz sezentz el mercat, liqual dizio als engals de lor : "Nos quantem e no baletz, porem e no plaiassatz". ¹⁸Quar venc Ioan no maniantz pa ni beventz vi. Edizio : demonis a. ¹⁹Venc lo Fil del hom maniantz e beventz. E dizian : "Vec vos home degastador e bevedor, de pecadors e de publicas amitz". Iustificada es la savieza de sos fils".

²⁰Adonx comencec Ihesu esproar a las ciutatz e lasquals so faitas moutas vertutz de lui, quar no avian faitz penedencia. ²¹"Gai tu, Corozaym, et a tu Bethsaida, que si en Tur ni en Sidonia fosso faitas las vertutz que so faitas e vos, a Tir et a Sidonia sera plus leu al dia del iudici que a vos. ²³E tu, Cafarnao, ne seras entro al cel levada tro en ifern dissendras. Quar si e Sidonia fosos faitas las vertutz que faitas ^{19a} so en tu, beleu esteran entro en aquest dia. ²⁴Verament dic a vos que pus leu er a la terra de Sodoma al dia de iudici que a tu".

²⁵En aquel temps respos Ihesu e Sanh Esperit e dix : "Eu cofesi a Tu, Senher Paire del cel e de la terra, que rescossist aquestas causas dels savis, e del denant-vezentz d'aquest mon, e demostrest las a pauquets. ²⁶Quar enaissi, Paire, fo plazers denant Tu. ²⁷Totas causas so liuradas a mi del meu Paire. E lunh hom no conoc lo Fil, sino lo Paire ni no'l conoix sino'l Fils, et aicels a cui lo Fils o volra demonstrar. ²⁸Vinez a mi trastuit qui vos treballatz e esz cargat. Et eu refar-vos-ei. ²⁹E prenez lo meu io sobre vos, e aprendez de mi que eu so suaus e umila de cor, et atrobaretz repaus e las vostras armas. ³⁰Quar lo meu ios es suaus e'l meu fais es leus".

12 ¹En aquel temps anec Ihesus lo disable per los semenatz. ^{19b} E li sei decipol famolent comensero rumper las espigas e maniar. ²E viro o li fariseu e dixero a lui : "Vec te que fan li tei decipol, que no devrio far als sabtes". ³Et el dix ad els : "No legitz que fe Davi quan ac fam e seli que eran ab lui, ⁴quan intrec e la maiso de Deu e'ls pas de la propozesio mangec, losquals no devia maniar, ni cel qui eran ab lui sino li preveire ? ⁵E no legitz e la Leig que'l sabtes li preveire franio el temple los sabtes e senes blasme so ? ⁶Mais eu dic a vos que aici es mager del temple. ⁷Si vos saubesetz qual causa es : "Misericordia vulh e no sacrifici", no agratz condamnatz los non nosentz. ⁸Quar lo Fil de Deu es senher del sabte".

a. paraulas.- b. devant.-

⁹E co'l Salvaire traspassec d'aqui, venc e las synagogas de lor. ¹⁰E vec vos us hom que avia la ma seca, e demandavan li, dizentz si letz als sabtes sanar, que l'acusesso. ¹¹Mais el dix a lor : "Quals hom sera de vos que a una ovelha, e ^{20a} si aquela caira al sabte e la foss, ladonx no la'n traира e no la'n levara ? ¹²Qua maiorment es hom melher que ovelha ! E peraiso letz be far als sabtes". ¹³Ladonx dix al home : "Estent la tua ma", et el estendec la, e fo li restaurada enaissi coma l'autre.

¹⁴Mais li fariseu issentz fazian coselh contra lui en qual manera lo destroisso. ¹⁵Mais Ihesu sabentz partic se d'aqui, e moti seguiro lui et el sanec los totz. ¹⁶E comandec ad els que no'l ne manefesteso. ¹⁷Per so que fos compli ço que's dig per Ysaias lo propheta, dizentz : "Vec vos lo meus macip, loqual eu elegi, lo meus amatz, quar be plac a la mia arma. Eu pausarei lo meu Esperit sobre lui, et el anunciara lo iuiament a las gentz. ¹⁹No contendra ni vocidara, ni auzira alcus la votz de lui e las plazzas. ²⁰La canavera cassada no franhera, e'l li fumeiat no destenhera, entro que el iete a victoria la iuiament. ²¹Ez el nom de lui esperar-s-an las gentz".

²²Adonx fu a lui ufertz us hom ^{20b} aventz demoni cex e mutz, e sanec lo enaissi que parles e que vis. ²³E meravilhero se neis las companhas, e dizian : "Donx no es aquest fil de David ?" ²⁴Mais li fariseu auzentz dixer : "Aquest no geta demonis si no en Bennhebuc, principe de demonis". ²⁵Mais Ihesu sabentz los cossirers de lor dix ad els : "Totz regnes devezitz contra si no estara. ²⁷E donx si eu en Behebuc ieti demonis, li vostre fil en quals ietan ? E peraiso eli seran vostri iuge. ²⁸Mais si eu e l'esperit de Deu ieti los demonis, donx el regnes de Deu perve a vos".

²⁹"En qual maneira pot alcus intrar e la maiso del for e'l's vaissels de lui raubar, si primairament no liara lo fort ? E ladonx raubara la maiso de lui. ³⁰Qui no es ab mi es contra mi. E qui no amassa ab mi, espartz".

³¹"Enperaiso eu dic a vos : ^{21a} Totz pecatz e mals ditz sera perdonatz als homes. Mais l'esperit de maldig no sera perdonat. ³²E quals que dira paraula contra'l Fil del home, serali perdonat. Mais aquel qui dira paraula contra l'Esperit Sanh, no li sera perdonat en aquest segle ni el endevenidor. ³³O faitz l'aibre bo el fruit de lui bo, o faitz l'aibre mal el fruic de lui mal. Acertas l'aibre es conogutz del fruic de lui. ³⁴Linhages de vibras, en cal maneira podetz dire bes, co vos siatz mali ? Quar de la'vondancia del cor parla la boca. ³⁵Lo bos hom del bo tesaur del seu cor demostra'l's bes, e'l mals hom del mal tesaur del seu cor demostra'l's mals. ³⁶Mais eu dic a vos que tota paraula vana que li home parlaran, ne redran razo el dia del judici. ³⁷Quar de las tuas paraulas seras iustificatz o de las tuas paraulas seras condemnatz. ³⁸Adonx respodero a lui alquanti dels scripturatz e dels fariseus dizentz : ^{21b} "Maestre, nos volem veser de tu segne". ³⁹Loquals respondentz dix ad els : "Generatios mala e avoutaritz, quar signe, e signes no sera donatz a lei sino lo signes de Iohanas lo propheta. ⁴⁰Quar aisi co fo Iohanas el ventre de la balena per III dias e per III nuitz, enaissi sera lo Filh del home el cor de la terra per III dias e per III nuitz".

⁴¹"Li home de Ninive se levaran en iuiament ab aquesta generacio e condempnaran la. Quar fero penedencia e la prezicatio de Ioanas. E vec vos pus de Ioanas es aisi. ⁴²La regina d'austrei se levara en iuiament ab aquesta generatio e condempnarala, quar ela venc de las encontradas de la terra auzir la savieza de Salamo. E vec vos aisi pus de Salamo".

⁴³"Mais cum l'esperitz no nedes issira del home, va per los lex sex, querentz repaus e no'l troba. ⁴⁴Ladonx dix : Tornar-me'n-ei a la mia maiso don issi, e ve, e trobala vagueiant, mediada ab escoba ^{22a} e garnida.

⁴⁵Ladonx el va e pren ab si VIII autres esperitz pus fels de si. E intradi abitan aqui, e so faitas las derairannas obras d'aquel home piors que las primeiras. Enaisi sera d'aquesta mout mala generatio".

⁴⁶Encara lui parlant a las companhas, vec vos la maire de lui e li fraire estavan deforas querentz parlar ab lui. ⁴⁷Mais alcus dix a lui : "Vec te ta m:aire e tei fraire estan deforas querentz parlar ab tu". ⁴⁸Mais el respondentz dix al dizent a si : "Quals es la mia maire e qualso li mei fraires ?" ⁴⁹Et estendec las mas els seus decipols e dix: "Aquesti so mei frairi e ma maire. ⁵⁰Quar aquel que fara la voluntat del meu Paire qui es els cels, elmeteis es mo fraire e ma sor e ma maire".

13 ¹En aquel dia issentz Ihesu de la maiso sezia lonc la mar ²e foro aiustadas a lui grans companhas. Enaisi que pugec a la naveta, sezia, e totas las companhas estavan el ribage. ³E parlec ad els moutas ^{22b} causas : "Issitz essemener aquel qui semena la sua semensa. ⁴E domentre que semenava alcantas ne cazero lonc la via, e vengro li auzel del cel e mangerolas. ⁵Mais las autres casero els lox peirosses on no avia mouta tera. E viazament nascro...^a ⁶e quar no avia raziz sequero. ⁷E las autres en espinas e cregero las espinas et ofeguerolas. ⁸Mais las autres casero e la bona terra e davan fruch la una cente e l'autre saissante e l'autra trente. ⁹Qui a aurelhas d'auzir auia".

¹⁰E vengro li decipol e dixero a lui : "Per que lor parlas e semblansas ad els ?" ¹¹Loquals respos e dix ad els : "Quar a vos es donat conoisher le secr^bt del regnes dels cels. Mais ad els no es dat. ¹²Quar ad aquel qui a sera donat a lui e avondar-li-a. Mais ad aquel qui no a, neis aco que a sera tout de lui. ¹³E peraiso eu parli ad els e semblansas que li vesentz no veian e li auzent ^{23a} no auian ni no entendan. ¹⁴Que sia complida en els la profecia d'Ysaias dizentz : "Per aziment auzirets e no entendretz. E vezentz veiretz e no veiretz". ¹⁵Quar engraiissatz es lo cors d'aquest poble et ab las aurelhas auziro greument, e lors ulhs clausero, que a la vegada no veian ab lor ulhs, e no auian ab las aurelhas, et entendran el cor e me conoscan, ez eu que los sane. ¹⁶Mais li vestri ulh so bonaurat, que vezo, e las vostras aurelhas, que auzo. ¹⁷Verament dic a vos que mouti prophetas e iustz cobezero vezet so que vos vezetz e no o viro, e auzir so que vos auzetz, e no o auziro".

¹⁸"Peraiso vos auiatz la paraula del semenant. Totz aquel que au la paraula del regne e no la entent, ve, li mals eraubis la paraula semenatz lonc la via. ²⁰Mais aquel que es semenatz sobre'l lox ^{23b} peiroses es aquest qui au la paraula e la receb ab gaug, ²¹mais no a raziz e si, mais que es temporals. E faita la tribulacio e l'encausz per la paraula, viassament es escandalizatz. ²²Mais aquest qui es semenatz e las espinas es aquest qui au la paraula e la cura d'aquest segle e'l decebement de las manentias ofegan la paraula, ez es faitz senes fruit. ²³Mais aquel qui es semenat e la bona terra es aquest qui au la paraula e la entent, e aporta fruit, e la una fa cente, e l'autre saissante e l'autra trente". ²⁴Autra semblansa prepausec ad els, dizentz :

"Semblans es faitz lo regnes dels cels al home que semena la bona semensa el seu camp, ²⁵mas co li home dormiro venc l'enemix de lui de nuitz e sorbe semenec iuls e meg del froment e anec se'n. ²⁶Mais quo l'erba fos creguda e agues fait fruit, ladonx aparegro li iulh. ²⁷Mais ^{24a} apropiant li sirventz del paire de las mannadas dixero a lui : "Senher, donx tu no semenest bona semensa el teu camp ? Donx don i as iulh ?" ²⁸E dix ad els : "L'om enemix o a

a. *Omission.* - b. *secret.*

fait". Mais li sirvent dixero a lui : "Vols que i anem e que'ls cullam ?" ²⁹E dix ad els : "No, que per aventura cuillentz los iulhs no aranquetz lo froment ab los mas. ³⁰Laissatz creisser la u e l'autre entro a la meisso, ez el temps de la meisso eu direi als meissonadors : "Culletz primeirament los iuls e liatz les afaissetz ad ardre, e'l froment aiustatz el meu graner".

³¹Autra semblansa prepaussec ad els dizentz : "Semblans es lo regne dels celz als gra de la serbe, loqual pres l'om e semenec lo el seu camp. ³²Loqual es menre de totas las semensas, mas quo sera cregutz es mager de totas las erbas, e es faitz aibres enaissi quo li aucel del cel veno e abitran els rams de lui".

³³Autre semblansa parlec ad els dizentz : "Semblanz es lo regne del celz al levam que pres la fenna e rescosto en tres mesuras de ^{24b} farina entro que totz fo levatz" ³⁴Aquestas causas parlec Ihesu en semblansas a las companhas, e senez semblansas no parlava ad els, ³⁵que fos complit aco que fo dig per lo propheta dizentz : "Eu adubrirei e semblansas la mia bocca, e demostrarei las causas rescostas de establliment del mon".

³⁶Ladonx laissadas las companhas venc a la maiso e apropiero se a lui li decipols de lui dizentz : "Demostra a nos la semblansa del froment e dels iuls del camp". ³⁷Loqual respondentz dix : "Aquel qui semena la bona semensa es lo Fil del home. ³⁸Mais lo camps es lo mons. E la bona semensa so li fil del regne. Mais lo iuhl so li fil fello. ¹⁹Mais l'om enemix que los sobresemene es lo diables. Mais la meisso es lo cosumamentz del segle. Mais li meissador so li angel. ⁴⁰E peraiso enaissi co li iuhl so cullit e so el foc arsi, enaissi sera el cosumament del segle. ⁴¹Trametra lo Fil del home los seus ^{25a} angels, e culiran del regne de lui totz los escandols et aquels qui fan la felonie, ⁴⁷e metra'ls el cami de foc. Aqui sera plors e estrenement de dentz. ⁴³Ladonx li dreiture resplandra el rgne del Paire de lor coma l'solels. Qui a aurelha d'auzir auia".

⁴⁴"Semblans es lo regnes del celz al tesaur rescost el camp, loqual l'om que l'atropa rescondo, e per lo gaug de lui va e ven totes aquelas causas que ha e cumpra aquel camp".

⁴⁵"Derescaps semblans es lo regne del celz al hom mercader cercant las bonas margaridas, ⁴⁶e atrobada una preziosa margarida anec e vendec las causas que ha e cumprec la".

⁴⁷"Derescaps semblans es lo regne dels celz as ret mes e la mar, e aiistant de tot linhage de peisses. ⁴⁸Liquidz co fos complitz li amenant e sesentz lonc le ribage, elegiro los bos els lors vais- ^{25b} sels, mais los mals gitero fora. ⁴⁹Enaissi sera el cossumament del segle. Issiran li angels e destriaran los mals demest los bos, ⁵⁰e metran los el cami del foc. Aqui sera plors e estrenementz de dentz. ⁵¹Avetz entendudas totes aquestas causas ?" et eli diso a lui : "O, Senher". ⁵²Peraiso dix ad els: "Totz escripturatz e savis el regne dels celz er semblans al home paire de manadas, loquals demostra del seu tesaur las causas novas e las velhas".

⁵³E fait fo co l'Salvaire agueso acabadas totes aquestas paraulas, traspassec d'aqui ⁵⁴e venc e la sua encontrada, et essenava e las sinagogas de lor, enaissi que s'en meravillan e dizian : "Don a aquest aquesta saviza e las vertutz ?" ⁵⁵No es aquest fil de faure, donx la maire de lui no es dita Maria ? E li fraire de lui Iacme, Iosep e Simo e Iudas ? ⁵⁶E las serors de lui no so totas ab nos ? Peaiso don ac aquest totes aquestas causas ?" ⁵⁷Ez eran escandalizadi en lui. Mais Ihesu dix ^{26a} ad els : "No es propheta senes onor, sino e la sua encontrada ez en la sua maso". ⁵⁸E peraiso no fe aqui moutas vertutz per la nocrezensa de lor.

14 ¹En aquel temps auzic Erodes lo senher de la carta part de la terra la fama de Ihesu, ²e dix a sos macips : "Aquest es Ioan Bapista el meteiss es resuscitat dels morts, e peraiso vertutz obran en lui". ³Quar Erodes tenc lo e liec e'l mes en carcer per na Erodiana molher del seu fraire. ⁴Quar Ioans dizia a lui : "No letz a tu aver lei". ⁵Et el voletz lui aucire et temia lo poble, quar enaissi avian lui co propheta.

⁶Mais el dia de la nativitat de Erodes balec la filla de na Erodiana e meg lo palaitz e plac a Erodes, ⁷per laqual causa ab iurament el li promes que'l daria qualche causa ela li queria. ⁸Mais ela denant-anunciada de sa maire dix : "Dona a mi en desc lo cap de Ioan Bapista". ⁹E'l reis fo contristatz. Mais per lo iurament e per aquels que essem se repau- ^{26b}savan, comandec esser donat. ¹⁰E tramec e degolec lo a la carcer, ¹¹e fo portatz lo cap de lui el desc e donatz a la macipa, e ela donec lo a sa maire.

¹²E vengro li sei decipols, presero lo cors de lui e sebeliro el moniment, e vent recontero o a Ihesu. ¹³Laqual causa co Ihesu agues auzida partic se daqui en una naveta en .I. loc desert ad una part. E cum aquesso auzit las companhas, seguirolo pezoner de la ciutat. ¹⁴E'l Salvaire issentz vic mouta companha e sanec los malautes de lor.

¹⁵Mais fait lo vespre apropiero se a lui li decipol de lui dient : "Aquest lonx^a es desert e la ora ia traspassa. Laissatz las companhas que ano els castels e compro maniars". ¹⁶Mais Ihesu dix ad els : "No an obs anar. Datz ad els vos maniar". ¹⁷E respondero a lui : "No avem aici sino V pas e II peisses". ¹⁸E Ihesu dix : "Aportatz los a mi sza". ¹⁹Co agues comandat a la companha re- ^{27a} pausar sobre'l fe, recub los V pas e'ls II peisses e 'sgardantz el cel benezic e frais e donec los pas als seus decipols, e li decipols a las companhas. ²⁰E maniero tuit e foro sadoladi. E las remasullas XII cofres ples de las frahmentas. ²¹Mais lo contes dels manians fo V milia de baros esters las fennas e'ls efantz.

²²Viassament comandec Ihesu sos decipols puiar e la naveta e anar denant part la mar, entro que el agues laissadas las companhas. ²³E laissadas las companhas, poiec el pog sols orar. E fait lo vespre era sols aqui. ²⁴Mais la naveta e meia la mar era demenada de las ondas, et era ad els lo ventz contrazis. ²⁵Mais e la carta vengelia^b de la nuit venc ad els Ihesu ananz sobre la mar. ²⁶Mais eli vezentz lui anantz sobre la mar torbadi foro, dientz : "Que fantuma es", e cridero per temor. ²⁷E viussament parlec ad els Ihesu dientz : "Aiatz ^{27b} fizansa, que eu so. No vullas temer". ²⁸Mais Peire respondentz dix : "Senher, si tu est, comanda mi venir a tu sobre las aigas". ²⁹Mais el dix : "Vene". E Peire deissendentz de la naveta anava sobre las aigas que vengues a Ihesu. ³⁰Mais venant le vent forsaic, temec, e co agues comensat esser cabusatz, cridec, disentz : "Senher fai me salv". ³¹Mais viussament Ihesu estendec la ma, pres lo e dix a lui : "De pauqueta fe, e per que doptest ?" ³²e co fos puietz e la naveta se sec lo ventz.

³³Mais aqueli qui era e la naveta vengro e azorero lui, dientz : "Verament tu es Fil de Deu". ³⁴E co aguesso traspassada la mar, vengro e la terra de Genesarret. ³⁵E co aguesso conogut lui li baro d'aquel loc adorero lui e tramero a lui totz los malautes. ³⁶E pregavanlo que si vals la fremia de la vestimenta de lui toqueso. E qualque qual toquiero lui foro fait salvi.

15 ¹Adonx s'apropiero a lui de Iherusalem escripturat e fariseu, dientz : "Perque li tei decipol traspassan las costumas dels ancias ? Quar no s'lavan lo mas quan manian lo pa".

a. lox.- b. vegelia.-

³Mais el respondentz dix ad els : "E vos perque traspassatz los mandamenz de Deu per las vostras costumas ? Quar Deus dix : "Ondra to paire e ta maie. E qui mal dira al paire o a la maire de mort mora". ⁵Mais vos dizetz : qualsque dira mal al paire o a la maire : "lo dos, qualsque cals es, de mi profetara a tu", e no ondrara so paire ni sa maire, e avetz fait va lo mandamentz de Deu per las vostras costumas. ⁷Enganadors, be profetizec de vos Yesaias propheta dizentz : ⁸"Aquest pobles ab las labias me onra, mas lo cors de lor es lunh de mi, ⁹senes gazerdo me colo, essenchantz doctrinas e mandamentz d'omes".

¹⁰E apeladas aissi las companhas, dix a lor : "Auiatz ez entendetz : ¹¹Aquo que intra er la boca no laisa l'ome. Mais aco que eis de la boca laissa ^{28b} l'ome". ¹²Ladonx s'apropiero li decipol e dixer a lui : "Saup que li efant, auzida aquesta paraula, so escandalizadi". ¹³Mais el respondentz dix : "Tota planta laqual no plantec lo meus Paire celestials sera derazida. ¹⁴Laissatz los : cegui so e guizadors de cex. E si la us cex dona guizament al cec, ambi cazo e la fossa". ¹⁵Mais Peire respondentz dix a lui : "Demonstra 'nos aquesta semblansa". ¹⁶Mais el dix : "Encara esz vos senes entendament. ¹⁷No entendetz que tot aquo que intra per la boca va el ventre et es mes en departiment. ¹⁸Mais aquelas causas que de la bocca eisso, eisso del cor. E aquelas causas laissen l'ome. ¹⁹Quar del cor eisso li mal cossirer, homicidis, avoutreris, fornicatios, laironicics, fals testimonis, mals ditz, detracios. ²⁰Aquestas causas so que laissen home. Mas maniar ab mas no lavatz no laisa home".

²¹Iç^a issitz d'aqui Ihesu departic se a las partidas de Sur e de Sidonia. ²²E vec vos una fenna ^{29a} cananea issida d'aquelas encontradas e cridava a lui dizentz : "Misericordia aias de mi, Senher, Fil de Davi. La mia filla es malament tormentada de demoni, ²³loquals no respos a lei paraula". E apropians li decipol de lui pregavan lui dizentz : "Perdona a lei, quar seguentre nos crida". ²⁴Mais el respondentz dix : "No so trames sino a las ovelhas que periro de la maiso d'Isarel". ²⁵Mais ela venc e azorec lui dizentz : "Senher, aiuda me !" ²⁶Loquals respondentz dix : "No es lo^b pendre lo pa dels fils e dar els cas". ²⁷Mais ela dix : "O, senher, vera causa es. Quar neis li cadel manian de las micas que cazo de la taula de lors senhors". ²⁸Ladonx respondentz Ihesu dix a lei: "O fenna, grans es la tua fes, sia fait a tu enaisi co tu o vols", e fo sanada la filla de lei d'aquela ora.

²⁹E co passes d'aqui Ihesu venc lonc la mar de Galilea, e puiantz el pug sezia aqui. ³⁰E apropiero se a lui mouta companha, aventz ^{29b} ab lor mutz e contraitz e cex e devols, e autres moutz, e giterolo als pes de lui e sanec los, ³¹enaisi que las companhas se meravilhavan vezentz los mutz parlar, el cex vezet, els contraitz anar, e lauzavan ne Deu d'Israel. ³²Mais Ihesu, apelatz los seus decipols, dix :

"Eu mercenegi ad aquesta companha, quar ia per III dias perseveran ab mi, e no an que manio, e no'la vull rametre deius per ço que no defaliiscan^c e la via". ³³E dizian a lui lli decipol : "E donx don aurem a nos el desert tantz pas que sadolem tanta companha ?" ³⁴E dix ad els Ihesu : "Cantz pas avetz ?" Et eli dixer : "Set, e paux peisses". ³⁵E comandec a la companha que s'aseties sobre la terra. ³⁶E Ihesu recebentz los set pas e'l peisses fe gratias e frais lo, e donec a sos decipols, e li decipols donero al poble. ³⁷E mangero tuit e foro sadolat. E aco que sobrec de las frahmentas prezerone VII esportelas plenas. ³⁸Mais eran aqueli que mangero IIII milhers de baros esters las fennas e'l efant. E laissada la cum- ^{30a} panha poiec e la naveta e venc e las encontradas de Maiedon.

a. Sic, corr.: co.- b. leitz- c. defalhiscan.-

16 ¹E apropiero se a lui li sarduceu assaiantz lui, e preguero lui que del cel lor mostres signe. ²Mais el repondentz dix ad les : "Fait lo vespre, dizets : Sere er; quar lo cels se roitz. ³E mati vos dizetz : Oi er tempestas, quar lo cels resplan tristamentz. ⁴Donx la cara del cel conoissetz iuiar. Mais las signes dels temps no podetz saber. Generacion mala e avoutraritz, quar signe, e signes no er datz a lui, si no'l signes de Ionas lo propheta". E laissatz lor anec.

⁵E co fosso vengut li decipol de lui part la mar, oblidero pendre pas, loquals dix ad els : ⁶Atendetz vos e gardatz vos del levam dels fariseus e dels saduceus". ⁷Mais eli cossiravan entre lor dizentz : "E nos no avem pas". ⁸Mais Ihesu sabentz los cossirers de lor dix ad els : "Perque cossiratz entre vos, de pauqueta fe, quar no avetz pas ? Encara ⁹no entendetz ni no us recordatz ¹⁰els V pas e IIII milhers d'omes, e cantas esportelas ne receubetz ? ¹¹Perque no entendetz que no dixi a vos de pas : Gardatz vos del levam dels fariseus e dels saduceus". ¹²Ladonx entendero que no dix : "Gardatz vos del levam de pas, mais de la doctrina dels fariseus e dels saduceus".

¹³Mais venc Ihesu e las partidas de Sesaria de Felipe et enterrogava sos decipols dizentz : "Quals diso li home esser lo fil de Deu ?" ¹⁴Mais eli dixero : "Li u dizo que el es Ioan Bابتista. Mais li autri dizo que'l es Elias. Li autre Ie..., e la us dels prophetas". ¹⁵E dix ad els Ihesu : "Mais vos qualis dizetz mi esser ?" ¹⁶Mais respondenz Simons Peire dix : "Tu es Crist, Fil de Deu lo viu". ¹⁷Mais Ihesu respondenz dix a lui : "Bonauratz est, Simon bar Ioana, quar cars ni sanx no o demostre a tu, mas lo meus Paire qui es els cels. ¹⁸E eu dix a tu que ests Peire, e sobre aquesta peira eu endificarei la mia Gleisa, e las portas ^{31a} d'ifern no aurau forssa encontra lei, ¹⁹e a tu donarei las claus del regne dels cels. E qualche causa tu liara sobre terra sera liada els cels, e qualche causa tu desliaras sobre terra sera desliada els cels".

²⁰Ladonx comandec a sos decipols que a degu no o disseso que el fos Ihesu Crist. ²¹D'aqui enant comencec Ihesus mostrar a sos decipols que cove lui anar en Iherusalem e sufrir moutas causas dels vels e dels escripturatz e dels princeps dels preveires, et esser aucis e el tertz dia resuscitara.

²²E prendentz lui Peire comencec a blasmar e a dire : "No sia, Senher, aiso no sera a tu". ²³Loqual giratz^a dix a Peire : "Vai seguentre mi, Satanás, escandols est a mi, quar tu no sabs las causas que so de Deu, mais aquestas que so dels homes".

²⁴Ladonx Ihesu dix a sos decipols : "Si alcus vol venir seguentre mi, abnegue simeteis e prenga la sua crotz e sega mi. Quar aqueli so de Deu. ²⁵Mais aqueli qui volran la lor arma far salva perdranla, e qui la ^{31b} perdra per mi atrobarala e vira durabla. ²⁶Quar qui profeitará al home si tot lo mon gazanha, mais la sua arma sofre destroziment ? ²⁷Quar lo Fil de Deu es avenidors e la gloria del seu Paire ab los seus angles^b, e ladonx redra a cada u segon las suas obras. ²⁸Verament dic a vos, so alcanti aici que no tastaran mort entro que veiran lo Fil del home venir el seu regne".

a. girantz. - b. angels.- c. Suppr.: me.- d. restaurara.-

17 ¹E fo fait seguentre me^c VII dias pres Ihesu Peire e Iacme e Ioan so fraire e menec los en .I. pug fort haut ad una part, ²e fo trasfiguratz denant els e resplandic la cara de lui enaisi co l'solelh e las vestimentas de lui foro faitas blancas enaisi coma neus. ³E vec vos que aparegro ad els Moises et Elias parlantz ab lui. ⁴Mais Peire respondentz dix a Ihesu : "E si tu o vols fasas aici III maisos, a tu una, et a Moyses una et a Elias una". ⁵E mentre aiso parlava, vec vos una nivola luzenz ^{32a} que los cubrec. E vec vos votz de la nivol dizentz : "Aquest es lo meus Fils amatz, loquals a mi ben plac, lui auiatz". ⁶E li decipol auzentz cazero en terra, agro gran paor. ⁷E venc Ihesu e toquec los e dix ad els : "Levatz sus, no vulhatz temer". ⁸Mais levatz lors ulhs no viro alcu sino sol Ihesu. ⁹E deissendentz els del pug comandec ad els Ihesu dizentz : "A lun home no diretz aquests a vezio entro lo Fil de Deu sia resuscitatz dels mortz". Et enteroguero lui li decipol de lui dizentz :

¹⁰"Donx perque dizo li escripturatz que Elias cove primeirament venir ?" E respondentz dix ad els : "Elias acertas es avenidors e restaura^atotas causas, ¹²mas eu dix a vos que Elias es vengutz e no l'conogro. Et enaisi lo Fil de Deu es sofridors dels". ¹³Ladonx entendero li decipol que de Ioan Babbista Ihesu o agues dit ad els.

¹⁴E co vengues Ihesu a las companhas, apropiec se a lui us hom plegatz los ienols denant lui dizentz : "Senher, misericordia aias de mi e del meu fil. Quar ^{32b} lunaios es e sofre mal. Quar soven ca el foc espessament en aiga, ¹⁵e presentei lo als teus decipols e no l'pogo sanar". ¹⁶E dix ad els Ihesu : "O generatio encrezols e perversa ! Entro cora sera ab vos ? Amenatz lo a mi". ¹⁷E Ihesu senazec lui e'l demoni issic de li. E d'aquela ora enant fo sanatz lo macip.

¹⁸Ladonx s'apropiero li decipol a Ihesu e secret e dixer a lui : "Perque nos no l'ne poguem gitar ?" E dix ad els : ¹⁹"Per la vostra nocrezensa. Verament dic à vos, si auretz fe enaisi co l'gras de la serbe, e diretz ad aquest pug : Traspasa d'aici, el traspasara, e alcuna causa no es nopoderosa a vos. ²⁰Mais aquest linhages no es gitatz sino per orazo e per deiuntz^b".

²¹Mais coversantz els en Galilea dix Ihesu : "Lo Fil del home es liuradors e las mas dels homes, ²²e auciran lo, e al tertz dia resuscitara". E foro costristatz forment.

²³E co fos venguez^c en Cafarnao apropiero aqueli qui prendian ^{33a} la dragma a Peire e dixer a lui : "Lo vostre Maestre no paga la dragma ?" ²⁴E dix : "No". E co fo intratz a la maiso venc li denant Ihesu dizentz : "Quals causa es a tu vista, Simon, li rei de la terra, de cu prendo trabut o laes, dels lors fils o dels estranha ?" ²⁵E dix a lui : "Dels estranhs". ²⁵E dix a lui Ihesu : "Donx franqui so li fil. ²⁶Mais que no'ls escandalizzen, vai a la mar e meti lo clavel barbat, e'l peis que premers i venra prenlo ez obre'l la buca de lui, e trobaras .I. diner; e aquel tu pren e dona ad els per mi e per tu".

18 ¹En aquela ora s'apropiero a Ihesus li decipol dizentz : "Quals es maers el regne dels cels ?" ²E apelantz Ihesu .I. efant establiclo e meg de lor ³e dix ad els : "Verament dix a

a. restaurara.- b. deiunis.- c. vengutz.-

vos, sino tornaretz o no seretz fait enaisi coma efant, no intraretz el regne dels cels. ⁴Qualsque s'umeliara enaisi co aquel efantz, aquest es magers el regne dels cels. ⁵E qualisque recebra .I. efant aital el meu nom, mi recep. ⁶Mais qui escandalizara la .I. d'aquestz pau- ^{33b}quetz que crezo e mi, pus profeitosa causa es a lui que sia penduda al col de lui una mola asenaria, e sia e la preondeza de la mar. ⁷Gai al mon dels escandols. Quar besonhosa causa es que vengan li escandols. Mais empero gai ad aicel home pe cui l'escandols ve. ⁸Mais si la tua mas te'scandaliza, e'l teus pes, trencalo e ieta l'de de tu. Quar mels es a tu intrar e la vida de Deu devol e contraitz, que avent dos pes e dos mas esser mes el foc durable. ⁹E si lo teu ulhs te'scandaliza, trailet' e ietal' de tu. Bona causa es a tu ab u ulh intrar e la vida de Deu, plus que avent dos ulhs esser mes e la pena del foc. ¹⁰Gardatz que no mespresetz .I. d'aquestz pauquetz que crezo e mi. Quar eu dic a vos que li angel de lor vezo els cels tota ora la cara del meu Paire qui's els cels. ¹¹Quar venc lo Filh de Deu salvar aco que era perit". ¹²Mais qual causa es vista a vos ? Si sera ad alcu home C ovelhas e erara la una d'aquelas, donx no ^{34 a} laissa las IC els puitz e va querre aquela que errec ? ¹³E si z endevensia que la atrobe, verament dic a vos que esgauzir-s-a sobre lei mais que sobre las IC que no avian errat. ¹⁴Enaisi no es voluntat denant lo vostre Paire qui es els cels que perisca la us d'aquestz pauquetz. ¹⁵Mais si l'teus fraire pecara en tu, castialo entre tu e lui sol. E si tu au, auras gazanhat to fraire. ¹⁶Mais si no te au, aiusta ne ab tu encara .I. o .II., quar en boca de .II. o .III. esta tota paraula. ¹⁷Mais testimoni si aias, e si no auzira aquels, digas o a la Gleisa. Mais si no auzira la Gleisa, sia a tu coma pagas o publicas".

¹⁸"Verament dic a vos que calque causa liaretz sobre terra, sera liada els cels, e qualche causa solveretz sobre terra, sera souta els cels. ¹⁹Derescaps verament dic a vos: Si doi de vos se consentiran sobre terra, de tota causa qualche causa querran sera faita ad els del meu Paire que es els cels. ²⁰Quar aqui on so .II. o .III. aiustat el meu nom, eu so ^{34b} e meg de lor".

²¹Ladonx apropiantz Peire dix a lui : "Senher, si pecara a mi lo meus fraire, perdonarei li entro a set vegadas ?" ²²E Ihsu dix : "No o dic a tu entro VII vegada^a, mais entro VII vegadas LXX".

²³"Peraiso es asemblatz^b lo regne dels cels al home rei qui volc pausar razo a sos sirventz. ²⁴E co agues comensada la razo fo li prezantatz us hom que'l devia X melia besantz. ²⁵E quo el no agues don les li redes, comandec lo senhor lui esser vendut e la molher e'l fils, e totas aquestas causas que avian, et esser redut. ²⁶Mais engitantz aquel sirventz pregava lo, dizentz : "Senher, sufrensa aias a mi, e totas las causas eu te redrei. ²⁷Mais lo senher ac merce d'aquel ser e perdonec li tot lo deute. ²⁸Mais issig aquel sirventz atrobèc .I. dels seus sers, loqual devia a lui C diners, e tenentz destrenhia l'dizentz : «Ret aquo que deus». Et engitantz lo cossers de lui ^{35a} pregavalo dizentz : "Sufrensa aias e mi, e totas las causas eu te redrai". ³⁰Mais el o no volc, mais anec e mes lo en carcer entro que'l redes lo deute. ³¹Mais vezentz li cosser de lui foro conristatz forment, e vengo e racontero o a lor senhor totas causas que eran faitas. ³²Mais lo seu senher apelec lui dizents : "Sers fels, tot lo teu deute perdonei a tu, quar tu me preuest. ³³Donx no covenc a tu que aguesses merce del teu cosser aisi co eu agui merce de tu ?" ³⁴E irasc se lo senher de lui e livrec lo als tormentadors entro que'l redes tot lo deute. ³⁵Et aisi lo meus Paire celestials o fara a vos sino perdonaretz usquex a votre faire de vostre corages".

a. vegadas.- b. asemblantz.- c. flum.- d. laissara

19 ¹E fait fo co Ihesu agues acabadas aquestas paraulas, traspassec de Galilea e venc e las encontradas de Iuda part lo fum^c Iorda. ²E seguiro lo moutas companhas, e sanec los aqui. ³E apropiantz a lui li fariseu asaians lui e dizentz si leitz ad *35b* home laisar sa molher per qualche causa. ⁴Loquals respondentz dix ad els : "No legitz que aquel qui fe del comensament lo mascles e la femna, ⁵e dix : "Per aquesta causa laissa home paire e maire e aiustar-z-a ab sa molher, e seran dos en una car". ⁶Emperaiso no so doi, mais una carns. Donx zo que Deus aiustec hom no separa". ⁷E dixer a lui : "Perque donx Moysen comandec libre de refut esser donat e laissar ?" ⁸E dix ad els : "Quar Moysen a la dureza del vostre cor autregec a vos laissar las vostres molers. Mais del comensament no fo aisi. ⁹Mais eu dic a vos que qualsque laissard la sua molher sino per causa de fornicatio e autra n'prendra avoutra. E aquel qui laissada prene autre". ¹⁰E dixer a lui li decipol : "Si aisi es la causa hom ab molher, no cove noseiiar". ¹¹Loqual dix : "No prendo tuit aquesta paraula, mais aqueli a cui es dat. ¹²Mais so crastra liqual del ventre de la maire nasco enaisi. E so carstat liqual o so fait *36a* dels homes. E so crastat liqual se crasto els meteisses per lo regne dels cels. Qui pot penre prenga".

¹³Ladonx foro presentadi a lui li efant que empauses ad els las mas, e que ores. Mais li decipol de lui vedavan eli. ¹⁴Mais Ihesu dix ad els : "No vulhatz devedar los efantz. Laissatz los venir a mi, quar d'aitals es lo regnes dels cel"s. ¹⁵E quo agues empausatz ad els las mas, anec d'aqui.

¹⁶E vec vos us apropiantz dix a lui : "Maestre bos, e qual causa farei quo aia vida durable ?" ¹⁷Loqual dix a lui : "Perque me'nterrrogas d be ? Us Deus es bos. Mais si tu vuls intrar e vida, garda los mandamentz". ¹⁸E dix a lui : "Quals ?" E Ihesu dix lui :

No faras homicidi. No avoutrarars. No faras laironici. No diras fals testimonis. ¹⁹Ondra to paire e ta maire. E ameras lo teu proisme enaisi coma tu meteis". ²⁰E dix a lui lo iovencels : "Totas aquelas causas gardei del meu iovent. Quals causa defalh a mi encara ?" *35b* ²¹E dix a lui Ihesu : "Si vols esser perfeitz, vai e ven totas las causas que as e dona a paubres, e vei e sec me, e auras tesaur els cels". ²²Mais co lo iovencels agues auzida la paraula anec se'n tristz. Quar era avenz moutas possesios. ²³Mais Ihesu dix a sos decipols : "Verament dic a vos que'l manentz intrara greument el regne dels cels. ²⁴E derescaps dic a vos : Plus leugeria causa es lo camels passar per lo trac^a de l'agulla que'l manentz intrar el regne dels cels". ²⁵Mais aquestas causas auzidas li decipol se meravillavan fortment, dizentz : "Donx qui poira ecer sals ?" ²⁶Mais Ihesu esgardanz dix ad les : "Als homes es also causa noderous. Mais a Deu totas causas so poderosas". ²⁷Ladonx respondentz Peire dix a lui : "Vec te, nos avem desamparadas totas causas e seguim tu. Donx quals dausa sera a nos ?" ²⁸Mais Ihesu dix ad els : "Verament dic a vos que vos que desamparatz totas causas e seguetz mi, a la regeneratio quan lo *37a* Fil de Deu siera el seti de la sua maiestat, e vos seiretz sobre'ls XII setis iuantz los XII trips d'Israel. ²⁹E totz hom que laisara paire o maire e fraire o serors o fils o fillas o la molher o maisos o camps per lo meu nom, C dobles ne recebra e vida durable posseira. ³⁰Mais mouti primer seran derer, e mouti derrer primer".

20 ¹"Semblans es lo regnes dels cels al home paire de mainadas, loquals issic lo primer mati logar obrers e la sua vinha. ²E faita covenenza ab los obrers d'u diner lo dia e trames los

a. trauc.-

e la sua vinha. ³E issic enaviro la tersza ora, vic ne autres estantz alezeratz el mercat, ⁴e dix ad els : "Anatz vos e la mia vinha, e aco que er casa dreitura donarei a vos". ⁵E ali anero. E derescaps issic enaviro la sezena ora e la novena, fa o eissament. ⁶Mais enaviro la onzena ora issic e atrobec ne autres estantz, e dix ad els : "Perque estaitz aici tot dia alezeratz ?" ^{37b} ⁷E els dizeron a lui : "Quar anc luns hom no nos loguec". E dix ad els : "Anatz vos e la mia vinha".

⁸Mais co fos lo sers, dix lo senher de la vinha el seu percurador : "Apela los obrers e ret lor lor logues, comenzantz dels derrers entro als primers". ⁹Mais co fo vengut aqueli de la onzena ora, receubro ellimezeissi sengles diners. ¹⁰Mais vezentz li primer albirero se que li receubesso mas, e recebro eli meteissi sengles diners. ¹¹Mais recebentz murmuresso contra l'paire de las mainadas, ¹²dizentz : "Aquesti derrer una ora foro e engal de nos los fas que portem lo faisz e la calor del dia". ¹³Mais el respondentz a la u de lor dix : "Amix, no fasz tort a tu. No t'covengest ab mi per .I. diner lo dia ? Pren aco que es tu e vai te'n. Quar eu vulh donar ad aquest derrer enaissi coma a tu. ¹⁵E no letz a mi far aco que eu vulh, e l'teu ulhs es fels, quar eu bos so ?" ¹⁶Enaissi sera li primer derrer ^{38a} e li derrer primer. Mais mouti so li apelat, mais pauqui so li elegit".

¹⁷Mais puiantz Ihesu en Ierusalem pres los seus XII decipols e dix ad els : ¹⁸"Vec vos nos puian en Iherusalem e'l Filh de Deu sera liuratz als princeps dels preveires e als escripturatz e condemnaran lo per mort. ¹⁹E liurarao lo a la gentz az escarnir e a batre e a curzificar^a et al tertz dia resuscitaro".

²⁰Ladonx s'apropie a lui la maire dels fils de Zebedeu ab sos fils azorantz e querentz alcuna causa de lui, ²¹loquals dix a lui : "Qual causa vols ?" E dix a lui : "Digas que aquesti mei .II. fil sego la us a la tua destra e la autre a la tua senestra el teu regnes". ²²Mais respondents Ihesu dix ad ela : "No sabetz qual causa quiretz. Poietz beure lo beurage que'u ei a beure ?" E disser^b a lui : "Podem". ²³E dix ad els Ihesu : "Verament lo meu calit beurez, mais lo sezers a la mia destra o a la mia senestra no es meu dona^c a vos. Mais ad aicels a cui es aparelat del meu Paire". ²⁴E auzentz li X foro endenhat dels .II. ^{38b} fraires. ²⁵Mais Ihesu apelec los a si e dix ad els : "Vos sabetz que li principe de las gentz senhorian de lor e aqueli que so maior an pozestat en els. ²⁶No sera aisi entre vos. ²⁷E aquel qui voldra entre vos esser primers sera vostre sirventz, ²⁸enaissi co l'Fil de Deu no venc esser servitz, mais servir, e donar la sua arma en rezemcio per moutz. Mais vos quiretz de pauquet creizer e de gran esser maier".

"Mais vos intranz a la cena ne no vulhatz asetiar els lox sobre-apareisens, que per aventura pus clars de tu no sobrevenga e apropiantz aquei qui t'apelec a la cena diga a tu : "Encara t'apropia az enaval", e seras vergonhatz. Mais si el loc pus bas t'aseiras e sobrevenga plus umil de tu, dira a tu aquel qui t'apelec a la cena : "Encara t'apropia az essus", e aiso sera a tu pus profeitos".

²⁹Mais co eli issian de Ierico, seguiro lui moutas companhas, ³⁰E vec vos doi cec sezentz ^{39a} lonc la via auzentz que Ihesu traspassava d'aqui cridero dizentz : "Senher, merce aias de nos, Fil de Davit". ³¹Mais la companha menasava els que calesso. Mais eli cridavan maiorment, dizentz : "Senher, merceneia de nos, Fil de Davit". ³²E estec Ihesu e apelec los e dix : "Qual causa voletz que eu fassa a vos ?" ³³E dixeron a lui : "Senher, que li nostri ulh serian adubert". ³⁴E dix ad els : "Segon la vostra fe sia fait a vos". E toquec los ulhs de lor, e

a. cruzificar. - b. dissero.- c. donar.-

viassament viro e seguiro lui.

21 ¹E co fos apropiatz Ihesu de Iherusalem e venc en boscage a mont Olivet. Ladonx Ihesu trames dos de sos decipols, ²dizentz ad els : "Anatz el castel que es encontra vos, e viassament trobaretz l'asena liada e'l polli ab lei. Deliatz los e amenatz los a mi. ³E si alcus vos dira alcuna causa, digatz que al senhor an ops, e viassament laissaran los". ⁴Mais tot also es fait que sia complit aco que fo dig per lo propheta dizentz : ⁵"Digatz 39b a la filla de Sion : Vec te lo teus reis ve a tu soaus, sezentz sobre la asena, e'l polli fil de'la, sotzioal". ⁶Mais li decipol anantz fero o enaishi co Ihesu lor o comandec, ⁷e amenero l'asena e'l polli. E pausero sobre lor lors vestimentas e fero lui sezer desus. ⁸Mais mouta companha aparelnero lors vestimentas e la via. Mais li autri trencavan los rams dels aibres et estendian los e la via. ⁹Mais las companhas que denant anavan o que seguian lui e cridavan dizentz : "Lauzor al Fil de Davi, benezect es aquel qui ve el nom del Senhor. Lauzors e las autezas".

¹⁰E co fo intratz Ihesu en Iherusalem, fo escomoguda tota la ciutat dizentz : "Quals es aquest ?" ¹¹E'l pobles dix : "Ihesu propheta de Nazaret de Galilea". ¹²Ez intrec Ihesu el temple de Deu e gitava totz los vendentz e'l comprantz del temple e las taulas dels cambiadors e las cadeiras dels vendentz e las colombas trastornec, ¹³e *40a* dix ad els : "Escriut es :"Que la mia maiso sera apelada maisos ad orazo", mais vos fetz lei balma de lairos". ¹⁴E apropiierç se a lui li cec e li contrait el temple, e sanec los. ¹⁵Mais vezentz li princep dels preveires e li escriptura^a las meravillas que'l fe e'ls macips cridantz el temple e dizentz : "Lauzor al Fil de Davi", endenhrose ¹⁶e dixer a lui : "Aus qual causa dizo aquesti , " e Ihesu dix ad els : "Oc, no legitz vos que e la boca dels efantz e dels laitantz acabest la lauzor" ? ¹⁷E laissatz lor anec foras la ciutat em Bethania e aqui estec, et essenhava los del regne de Deu.

¹⁸Mais fait lo mati retornec e la ciutat e ac fam ¹⁹e vi .I. abre figuer lonc la via, venc a lui e no i trobec en lui alcuna causa sino solament fullas. E dix a lui : « Lunha ora de tu no nasca fruit endurable », e viazament sequec la figaraida. ²⁰E vezentz li decipol meravillerose dizentz : "En cal maneira sequec tantost ? « ²¹E respondentz Ihesu dix ad els : *40b* "Verament dic a vos, si auretz fe e no doptarez vos, o faretz, no solament de la figaraida. Mais si diretz ad aquest pug : Tolte d'aqui e gita te e mar, fait sera, ²²e totas las causas que queretz e la oracio crezetz, recebrez".

²³E co fo vengutz el temple vengro a lui essenhat li princep dels preveires e li ancias del poble dizentz : "En qual pozestat fas aquestas causas ? E quel dec a tu aquesta pozestat ?" ²⁴E respondentz Ihesu dix ad els : "Eu demandarei a vos una paraula, e si la m'diretz eu direi a vos en qual pozestat fasz aquestas causas. ²⁵Lo baptisme de Ioan don era, del cel o dels homes ?" Mais eli cossiravan entre lor dizentz: ²⁶"Si direm del cel, et el dira a nos : Donc perque no crezetz a lui". Mais si dizem dels homs, temem la companha, quar tuit avien Ioan aisi co propheta". ²⁷E respondentz dixer a Ihesu : "No o sabem". E Ihesu dix ad els : "Ni eu no dix a vos en quel pozestat fasz aquestas causas".

a. escripturatz.- b. obrar.-

²⁸"Mais quals causa es vista a vos : Us hom avia dos fils e dix al primer : "Fils, va oi obra^b e la mia vinha". ²⁹Et el respos e dix : "No o vulh". Mais enapres mogutz de penedensa anec e la vinha. ³⁰Mais apropiantz a l'autre dix o eissament, et el respondentz dix : "Va-n-i, senher", e no anec. ³¹Quals d'aquestz dos fe la volontat del paire ? E dixero a lui : "Lo primers". E dix ad els Ihesu : "Verament dic a vos : venc Ioan e via de deitat e no cresetz a lui. Mais il publica e meretritz crezero a lui. Mais vos vezentz no aguez penedensa enapres que crezetz a lui. ³³Autra semblensa auiatz :"Un home era paire de mainadas que plantec vinha e envronec la de sep e basic .I. trulh e endefiquec torr, e loguec la a coutivadors e anec se en autra encontrada. ³⁴Mais co fos apropiatz le temps dels fruits, trames sos sirventz ^{41b} als contradors que receubesso los fruits de lui. ³⁵Mais li coutivadors preso los sirventz de lui, la u batero, e la autre aucizero e'l autre lapidero. ³⁶E derescaps trames ni autres sirventz plusors dels primers, et eli fero o adaquels eissament. ³⁷Mais e la derrairia trames ad els lo seu fil, dizentz : "Vergonheran lo meu fil". ³⁸Mais li coutivadors vezentz lo fil dizeron entre lor : "Aquest es hereters. Vinetz e aucisamlo, e aurem la heretat de lui". ³⁹E preso'l fil et aucizerolo e giterolo de la vinha. ⁴⁰Donx can vendra le senhor de la vinha, qual causa fara ad aquels coutivadors ?" ⁴¹E dixero a lui : "Los mals destrozira malament, e la sua vinha logara ad autres coutivadors que redian a lui lo fruit per lor temps". ⁴²E dix ad els Ihesu : "No ligitz e las escripturas : "La peira que'li edeficant refudero, aquesta causa es faita el cap del angle, aquesta causa es faita del Senhor et es meravillosa denant los nostres ulhs". ⁴³E peraiso dix a vos que de vos sera toutz lo ^{42a} regnes de Deu e sera datz a la gentz fazentz los fruits de Deu. ⁴⁴E aquel qui caira sobre aquesta peira sera fraitz et els brisara aicel sobre qual caira".

⁴¹E co aguesso auzitz li princeps dels preveires e li fariseu las semblansas de lui conogo^a que de lor o dizia, ⁴²e queretz^d lui tener temegro la companha quar enaissi avian lui come propheta. **22** ¹E respondentz Ihesu dix derescaps semblansas ad els, dizent :

²"Semblans es lo regnes del cel al hom rei qui fe nupcias a so fil. ³E trames sos sirventz apelar los covidas a las nupcias e no i volian venir. ⁴Derescaps trames autres sirventz dizentz : "Digatz als covidatz : "Vec vos, lo meus maniars es aparelhatz, li mei taur e las causas grassas so mortas, e totas las causas so aparelladas. Vinetz a las nupcias". ⁵Mais eli mespresero, la us anec a la sua vila, e l'autre en la sua mer- ^{42b} cadairia. ⁶E li autre tengro los sirventz de lui e turmentatz ab autres auciserolos. ⁷Mais lo reis co o agues auzitz iratz es, trames las suas ostz e destroizio aquels homes cadiers e la ciutat de lor abrasec. ⁸Ladonx dix a sos sirventz : "Verament las nupcias so aparelladas. Mais aqueli qui era^c covidatz no foro digne. ⁹E peraiso anantz a las issidas de las vias e aquels que trobaretz apelatz los a las nupcias". ¹⁰E issiro li sirvent de lui e las vias, e aiustero totz aquels que trobero, mals e bos, e foro complidas las nupcias de repausantz. ¹¹Mais intrec lo reis que vis los repasantz, e vic aqui .I. home no vestit de nupcial vestimenta. ¹²E dix a lui: "Amix, per cal mesura intrest aci no aventz nupcial vestimenta ?" Mais el calec. ¹³E'l reis dix als ministres : Liatz los pes de lui e'ls mas, e metetz lo e las tenebras pus preondas : aqui er plors e estrenhemementz de dentz". ¹⁴Mais mouti ^{43a} so li appellat, mas pauqui so li elegit".

¹⁵Ladonx anantz li fariseu e fero cosselh que'l presessos en paraula ¹⁶e trameso a lui li lor decipol ab los Erodias dizentz : "Maestre, nos sabem que tu es vertaders e la via de Deu

a. conogro.- b. querentz.- c. eran.- d. dizents.- e. ausatz.-

en veritat essenhas. E no es a tu cura d'alcu, quar tu no receps persona d'omes. ¹⁷Doncas digas nos quals causa es vista a tu : Letz lo ces esser donat a Sesar o no ?" ¹⁸Mais conoguda Ihesu la felonía de lor dix : "Enganador, e perque me asaiatz ? ¹⁹Mostratz me la moneda del ses". E portero a li .I. diner, ²⁰e dix ad els : "De cu es aquesta emages e la sobrescriptios ?" ²¹e dixero a lui : "De Cesar". Et el dix : "Aquelas causas que so de Sesar redetz a Sesar, e aquellas que so de Deu redetz a Deu". ²²E auzentz meravillerose e laissat lui anero.

²³En aquel dia vengro a lui li saduseu e diso no esser resureccio. Et enteroguero lui ²⁴dizentz : "Maestre, Moyses dix : Si alcus morra ^{43b} no aventz fil que'l seus fraires prenga la moller de lui e suscite semensa al seu fraire. ²⁵Quar vec vos erant VII fraires, e'l primers pres moller e moric no aventz semensa, e laissec sa moller a so fraire; eissament lo segon e'l tertz entro al sete, ²⁷et e la derrairia de toz la femna moric. ²⁸Donx en la resurectio de qual dels VII sera moller, quar tuit set agro lei ?" ²⁹Mais respondentz Ihesu dix ad els : "Erraz, no sabetz las Escripturas ni la veritat de Deu. ³⁰Quar e la resurectio no nosiara ni sera nociat, mas seran enaissi co li angel de Deu el cel. ³¹Mais de la resurectio dels mortz no legitz aco que fo dig del Senhor, dizetz^d a vos : "Eu so Deus d'Abraham, e Deus d'Isaac, e Deus de Iacob". No es Deus dels mortz, mais dels vius". ³³E las companhas auzentz meravilhavan se e la doctrina sua.

³⁴Mais li fariseu auziro que'ils saduceus avia ^{44a} faitz calar, amassero se en u, ³⁵et enteroguec lui us de lor essenhaire de la Leig, asaiatz^e lui : ³⁶"Maestre, cals es lo maiers mandamentz de la Leig ?" ³⁷E dis li Ihesu : "Amaras lo teu Senhor Deu de tot teu cor, e de tota la tua pessa, e de tota la tua arma, e de totas las tuas forsas". ³⁸Aquest es lo maier el primers mandamentz. ³⁹Mais lo segons es semblans ad aquest : "Amaras lo teu proisme aisi coma tu meteis". ⁴⁰En aquestz II mandamentz tota la Leig pen e li Propheta".

⁴¹Mais aiustatz los fariseus demandec ad els Ihesu ⁴²dizentz : "Quals causa es vista a vos de Crist ? De cu es Fils ?" E dixero a lui : "De Davi". ⁴³E Ihesu dix ad els : "Donx en qual maneira David apela lui Senhor en esperit, dizentz : ⁴⁴Dix lo Senhor al meu Senhor : Sei devas las mias destras entro que pause los meus enemix sotz los escaunels dels teus pes ?" ⁴⁵Donx si Davi en es- ^{44b} perit apela lui Senhor, en qual maneira es fils de lui ?" ⁴⁶E negus no podia respondre a lui paraula. Ni no fo ausartz^a alcus d'aquel dia enant lui enterogar. **23**
¹Ladonx parlec Ihesu a las campanhas e dix als seus decipols :

²"Sobre la cadeira de Moisen segro escripturat e fariseu enganador : ³Per so totas las causas que'l vos diran gardatz e faitz. Mais segon las lors obras no vulhatz far. Quar eli dizo e no fan. ⁴Mais lian los grans faises no portables e'ils pausan sobre'ils muscles dels homes, mais ab lor dit no'ils volo moure. ⁵Mais totas lors obras fan quan sian visti dels homes, quar eli alargan lors filaterias e macnifican lors fremias. ⁶E aman los primers setis els maniars e las primeiras cadeiras e las sinagogas, ⁷e'ils saludantz el mercat, et esser apelat dels homes Maestres. ⁸Mais vos ^{45a} no vulhatz esser apelatz Maestre, quar lo vostre maestre us es, Crist. Quar vos tuit esz freres, ⁹e no vulhatz apelar "paire" a vos sobre terra. Quar us es lo vostre Paire qui es els cels...^c ¹¹Aquel qui es maier de vos sera vostre sirventz, ¹²mais aquel que s'abaissera sera eisauszat et qui s'eisausara sera abaistz".

¹³"Mais gai a vos, escripturat e fariseu enganadors, lical clauzetz lo regne dels cels denant los homes. Quar vos no i intratz, ni'ils intrantz no i laissatz intrar".

¹⁴"Gai a vos, escripturat e fariseus enganador, lical devoratz las maisos de las veuvas fennas longa orazo...^c peraiso recebrez maior dannament"

a. ausatz.- b. eli.- c. *Omission.-*

¹⁵"Gai a vos escripturat e fariseu enganador, lical revironatz la mar e la seca que faszatz . I. novel covertit, e co sera faitz, faitz lo fil de pena doble que vos".

¹⁶"Gai a vos guizador cec, li- 45b qual dizetz : "Quals que iurara per lo temple, nientz es. Mais qual que iurara el aur del temple es deuteire". ¹⁷Folli cec, qual es maier : l'aur o l'temple que sanctifica l'aur ? ¹⁸E "qualque iurara el autar, nientz es. Mais quelque iurara el do que's sobre l'autar endeutatz es". ¹⁹Cec, qual es maier, lo dos, o l'autar que sanctifica l'do ? ²⁰Mais aquel qui iura e l'autar iura en lui et en tot ço que es sobre lui. ²¹E aqueli qui iura el temple iura en lui e en aquel que abita en lui. ²²E qui iura el cel iura el tro de Deu et en Lui qui se sobre lui".

²³"Gai a vos escripturat e fariseu enganador, liqual deimatza la menta e'l anet e'l comi, e laisatz zo que pus greu es e la Leg, iudici e misericordia e fe. Aquestas causas cove a far e no a laissar. ²⁴Guizador cec que colatz lo moscallo e trazetz lo camel".

²⁵"Gai a vos escripturat e fariseu, que nedieiatz aco que's de- 46a fora del enap e de la escudela, mais dedinz esz ple de raubairia e de lagesza. ²⁶Fariseu cec, nedieiatz primerament aco que's dinz el enap e de la escudela, que sia fait nede que's defora".

²⁷"Gai a vos escripturat e fariseu enganador, qui esz semblatz^aals monimentz d'elabatz, que apareiso defora bels als homes, mas dinz so ples d'osses de mort e de tota pudor. ²⁸Ez enaissi vos sembatz^c defora dreiturers als homes, mais dins esz pleni d'engan e de raubaria e de felonias".

²⁹"Gai a vos escripturat e fariseu enganador, qui endeficatz los sepulcres dels prophetas e azoratz los monimenz dels dreiturers, ³⁰e dizez : "Si nos fosses els dias dels nostres paires, nos^b foram companho de lor el sanc dels prophetas". ³¹E peraisi vos portatz testimoni a vos meteisses que filli esz d'aicels que'l sanc dels prophetas auzizero ³²e vos completz la mesura dels 46b vostres paires.³³Serpentz, engendramentz de vibras, en qual maneira fugirez al iudici de pena ?"

³⁴"Peraiso vec vos eu trameti a vos prophetas e savis e escripturatz e d'aquels vos auciretz e crucificaretz, e d'aquels vos batretz e vostras sinagogas et encauzaretz los de ciutat e ciutat. ³⁵Que venga sobre vos totz lo sax^a iustz loquals fo espars sobre terra del sanc d'Abel lo iustz entro al sanc de Iacarias lo fil de Barachias, loqual aucizetz entre'l temple e l'autar. ³⁶Verament dic a vos : totas aquestas causas vendran sobre aquesta generacio".

³⁷"Iherusalem, Iherusalem que aucisetz los prophetas e lapizetz aicels que so tramesi a tu, per alcantas vegadas eu volgui aiustar los teus fils enaissi co la gallina aiusta los seus polletz çotz las alas suas ? E tu no o volquist. ³⁸Vec vos la vostra maisos sera laissada a vos deserta. ³⁹Quar eu dic 47a a vos : "No m'veiretz d'aici enant entro que digatz : Benezeches es qui ve el nom del Senhor".

a. semblantz.- b. semblatz.- c . sanx -

24 ¹Mais Ihesu issic del temple, e anava; e apropierose li decipol de lui que'l mostresso l'endeficament del temple ²Mais el repondentz ad els dix : "Vezetz totas aquelas causas, verament dic a vos : no i remandra peira sobre peira que no sia destrozida". ³Mais lui sezentz sobre mont Olivet vengro a lui li decipol e dizio e secret : "Ditz a nos can seran aquestas causas, e quals signes sera del teu aveniment e del cossumament del segle". ⁴E respondentz Ihesu dix ad els : "Veiatz que negus hom ne vos engan. ⁵Quar mouti ne venran el meu nom dizentz : "Eu so Crist", e moutz ne'enganaran. ⁶Quar vos auziretz las batallas e las azesmansas de las batallas. Mais veiatz que no siatz torbadi, quar aquestas causas covenc esser faitas. Mais ^{7b} encara no es la fis. ⁷Quar levar-s-a gentz contra gentz e regnes contra regnes, e seran fams e pestenencias e terratremols per lox. ⁸Totas aquestas causas so comensament de dolors. ⁹Ladonx vos liuraran en tribulatio e auciran vos, e seretz en aziramentz a todas las gentz per lo meu nom. ¹⁰E ladonx seran mauti^a escandalizadi, et entre lor se liuraran, ¹¹e mouti falsi prophetas se levaran e enganaran moutz. ¹²E quar avondara la felonía, la caritatz de moutz se refreiara. ¹³Mais aquel qui perseverara entro a la fi, aquel sera sals. ¹⁴E sera prezicatz aquest avangeli del regne en tot le segle en testimoni a todas las gentz. E ladonx vendra l'acabamentz".

¹⁵"Mais co veiretz lo scumergament del desconort loquals fo dig de Daniel lo propheta, estant el loc sanh, qui lez entenda. ¹⁶Ladonx aquel que so en Iuda fuijan als puitz, ¹⁷e qui es el tet, no diessenda pendre alcuna causa de la sua maiso. ¹⁸E qui es el camp no torna atras pendre la sua gonela. ¹⁹Mais oratz que la vostra fugida no sia faita en ivern ni e sabte...^b ²¹Quar ladonx sera tals tribulatios, laquals no fo del comensament del mon entro ara, ni no sera faita. ²²E si aqueli dias no fosso abreviat, no foro faita salva tota carna. Mais per los elegitz seran abreviat li dias aquels".

²³Ladonx si alcus dira a vos : "Vec vos aici es Crist, o la, nol'vulhatz creire. ²⁴Quar levaranse falsi Crist e falsi prophetas, e daran grans signes e meravillas enaissi que en eror ne sera menadi neiss si esser pot fait li elegit. ²⁵Vec vos que devant dissi a vos. ²⁶Per zo si eli vos diran : "Vec le us el desert", no i vulhatz issir; o si dira : "Vec le us en rescost", no o vulhatz creire. ²⁷Quar aisi co la resplendor eis d'orient e par entro en occident, enaissi sera l'avenimentz del Fil de Deu. ²⁸En qual loc sera l'cors, aqui seran aiustadas las aiglas.

²⁹Mais viasament se- ^{48b} guentre la tribulatio d'aquels dias, le solels sera escurzitz. E la luna no donara la seu lum. E las vertutz dels cels seran escomogudas. ³⁰E ladonx apara los signes del Fil de Deu el cel. E ladonx se planheran tug li trip de la terra, e veiran lo Fil de Deu vinent e las nivols del cel ab gran vertut et ab maiestat. ³¹E trametra los seus angels ab corn e ab gran votz, e aiustara los elegitz de lui dels III ventz e de las sobiranas del cels entro als terminis de lor".

³²"Mais de l'aibre figuer aprendez la semblansa : co ia li ram de li er tendres e las fullas verda, sapiatz que prop es l'estius. ³³Enaissi e vos co veiretz aquestas causas esser faitas, sapiatz que prop esz de las portas. ³⁴Verament dic a vos que no tressara^c aquesta generatios entro que totas causas sian faitas. ³⁵Lo cel e la terra traspassaran. Mais las mias paraulas no traspassaran".

a. mouti.- b. *Omission.*- c. traspassara -

^{49a} ³⁶"Mais de aquel dia e de la ora negus hom no sab, ni li angel del cel, sino sols el Paire. ³⁷Mais ainsi co fo els dias de Nohe, enaïsi sera l'avenimentz del Fil de Deu. ³⁸Quar enaïsi co eran els dias de Nohe denant l'endeluvi maniantz e bevenz e noceiant e liurantz a noszas, enaïsi entro aicel dia que Nohes intrec e l'arca, ³⁹e no l'conogro entro que venc l'endeluvi e'l's pres tot,.enaïsi sera l'avenimentz del Fil de Deu. ⁴⁰Ladonx seran doi el camp : la us es pres e l'autre laissatz; ⁴¹doas molentz e la mola, la una e presa e l'autre sera laissada. Doi el leit, la us er pres e l'autre sera laissatz".

⁴²Peraiso vellatz, quar no sabetz qual ora lo vostre Senher es vendidor. ⁴³Mais aicela causa sapiatz, que si l'paire de las mainadas saubez qual ora lo laire vendria, verament el vellera, e no laissera traucar la sua ma- ^{49b} iso. ⁴⁴E peraiso vos estatz aparelladi, quar no sabetz en qual ora lo Fil de Deu es venditors. ⁴⁵Quals es lo fizels sirventz e'l savis, loquals lo seus senher establic sobre la sua companha, que done ad els maniar el temps ? ⁴⁶Bonaurotz es aicel sirventz, loquals co l'senher de li vendra e l'atrobora ainsi façenz, ⁴⁷verament dic a vos que sobre totz los seus bes l'establira. ⁴⁸Mais si dira aquel sirventz mal e so cor : "Triga fa lo meus senher de venir", ⁴⁹e comensa ferir les cosers, e maniar e beure ab los embriaix, ⁵⁰ve l'senher de lui e dia que'l no espera, ez e la ora que'l no sab. ⁵¹E devezir-l-a e la part de lui pausara ab los enganadors. Aqui es plors ez estrenhemementz de dentz".

25 ¹"Ladonx er semblans lo regnes del cel a los X verges, las qual recebentz lors lantezas issiro econtra l'espos e la esposa. ²Mais la V d'aquelas foro ^{50a} fadas, e las V savias. ³E las fadas presas las lantezas e no presero oli ab lor. ⁴Mais V savias presero oli en lors vaissels ab las lantezas. ⁵Mais l'ospos^a fazentz triga, agro son totas e adormirose. ⁶Mais e la meia nuit fo faitz critz dizentz : "Vec vos l'espos ve, issetsz encontra li". ⁷Ladonx se levero totas las verges e garniro lor lantezas. ⁸Mais las fadas dixerol a las savias : "Donatz a nos del vostre oli, quar las nostras lantezas so destentas". ⁹Respondentz las savias dissero : "Per aventura no avondaria a nos e a vos. Anatz als vendentz e comprazne". ¹⁰Mais docmentre^b que anero comprar venc l'espos, e aquellas qui eran appareladas intrero ab lui a las nupcias e fo clausa la porta. ¹¹Mais a la derrairia vengro las autres verges dizentz : "Senher, senher, obrenos". ¹²Mais el respondentz : "Verament dic a vos, no vos conosc". ¹³Peraiso velhatz, que no sabetz ^{50b} lo dia ni la ora".

¹⁴"Enaïsi co l'hom que anec en estranhage e apelec sos sirventz e dona ad els les seus bes. ¹⁵E donec a la us V besantz e l'autre II e a l'autre I e a cada I segon sa propia vertut, e anec viasament.

¹⁶Mais anec aquel qui receub los V besatz^c, obrec en aquels e gaszanhec ne autres V. ¹⁷Et aquel qui n'receub II gazanhec ne autres II. ¹⁸Mais aquel qui n'receub I anec e fos en terra e rescos l'aver del so senhor. ¹⁸Mais apres mout grans temps venc lo senhor d'aquels sirventz, e pauzec razo ad els. ²⁰E apropiantz aquel que receub los V besantz presentec ne autres V dizentz : "Senher, V besantz me liurest, e vec te autres V ne'i sobregzanhatz". ²¹E dix a lui lo senhor : "Alegra te, bos sirventz fizels, quar sobre paucas causas fust fizels, sobre moutas causas t'establirai. Intra el gaug del teu senhor". ²²Mais apropiantz aquel ^{51a} qui receub los II. besantz dix : "Senher, .II. besantz liuratz a mi, e vec te n'autres II ne'i sobregaçanhatz"

a.-. espos.- b. domentre.- c – besantz --

²³E dix a lui lo senher : "Alegra te, bos sers e fizels, quar fust fizel sobre las paucas causas, sobre moutas te'stabilirai, intra el gaug del teu senhor". ²⁴Mais apropiantz aquel que avia recebut .I. besantz dix : "Senher, eu sabia que tu est hom durs e meisonars aqui on no semenat, e aiustas aqui on no esparsit. ²⁵E temes^a eu anei rescosi lo teu besant en terra. E vec te que ac aco que's teu". ²⁶Mais respondentz lo senher de lui dix a lui : "Sers mals e nivallos^b, tu sabias que eu meisoni aqui on no semenat e aiusti aqui on no esparsi. ²⁷Doncas no covengra a tu metre le meu aver als cambiadors e eu vinentz que receubetz aco que's me ab gazanh ? ²⁸Peraiso tolentz^c lo besantz e datz lo ad aquel que a los V besantz. ²⁹Quar a tot avent sera donat, e *51b* avondara a lui. Mais az aquels que no a, neis aco que a sera tout de li. ³⁰Mais lo sirvent no profeitos, metetz e las tenebras foranhas. Aqui er plors e estrenementz de dentz".

³¹"Mas co vendra lo Fil d Deu e la sua magestat e tuti li angel ab lui, ladonx seira sobre seti de la sua maiestat, ³²e seran a lui aiustadas totas las gentz e departir-los-a entre lor aisi co l' pastre depart les ovelhas dels box. ³³Et establira las ovelhas a las suas destras e'l box a las senestras. ³⁴Ladonx dira lo reis az aquels que seran a las destras de lui : "Vinetz, benezect del meu Paire, e possezezt lo regne que es a vos aparelhatz de l'establiment del mon. ³⁵Quar eu fameisi e donetz a mi a maniar, e sedeiei e dones a mi a beure : osdes ara e receubetz me. ³⁶Nutz era e cobris me, malautes e visitatz me, e fu *52a* en carcer e venguestz a mi". ³⁷Ladonx respondran li dreiturier dizens : "Senher, e can te vim fameiant e que t'desem a maniar, o can te vim sedeiant e que t'abeuresem, o nut e que t'cubrise, ³⁸o can te vim osde que t'alberguesem ? ³⁹o can te vim malaute et en carcer e venguem a tu ?" ⁴⁰E respondenz lo reis dira ad els : "Verament dic a vos, quan longament o faitz a la .I. d'aquestz meus menors fraires, a mi o faitz". ⁴¹Ladonx dira az aquels que siran a las senestras de lui : "Partetz vos de m', maudig, el foc durable qui es aparelhatz al diable et als angels de lui. ⁴²Quar eu agui fam e no m'donesz a maniar, e set e no m'donesz a beure, ⁴³osdes era e no m'alberguesz, nutz e no m'cubritz, malautes e en carcer e no m'visites". ⁴⁴Ladonx respondran dizentz : "Senher, quan te vim nos fameiant e sedeiant o osde o nut o malaute o en carcer e no t'servim ?" ⁴⁵Ladonx respondra ad els dizentz : *52b* "Verament dic a vos : can longament no o fetz a la .I. d'aquestz menors ni a mi no o fitz". ⁴⁶Ladonx aquesti iran en torment durable, e li dreiturier e vida endurabla". **26¹** Mais fait fo co Ihesu agues acabadas aquestas paraulas dix a sos decipols :

²²"Sabetz seguentre dos dias er faita pasca e'l Fil de Deu sera liuratz que sia crucificatz". ³Ladonx foro aiustat li princeps dels preveires e li maioral del poble el palaitz del princèp dels preveires que era ditz Caifas. ⁴E fero coselh que Ihesu tengueso ab engan e que'laucisso. ⁵Mais dizian : "No el dia de la festa, que per aventura gabs ne seria faitz el poble".

⁶Mais co fos Ihesu en Betania e la maiso de Simon lo lebros, ⁷apropiec se a lui una fenna aventz vaissel d'enguent pretios et espars lo sobre'l cap dels repauzantz. ⁸Mais li decipol vezentz foro endenhati dizentz : "Perque es aquesta perdecios ? ⁹Quar *53b* quest pogra mout esser vendutz et esser datz a paubres". ¹⁰Mais ihesu sabentz los cossirers de lor

a. temens.- b. nualhos.- c. toletz.-

dix ad els : "Perque esz tristi az aquela femna ? Bona obra a obrada e mi. ¹¹Quar tota ora auretz paubres ab vos. Mais mi no auretz totas oras. ¹²Quar aquesta met aquests enguent el meu cor : a mi sebelir o fe. ¹³Verament dic a vos : E qualche loc sera prezicatz aquest avangeli, en tot le mon sera dig ad also que aquesta fe en remembransa de lui".

¹⁴Ladonx anec la us dels XII qui es dig Iudas Escariotz als princeps dels preveires, ¹⁵e dix ad els : "Qua causa voletz a mi dar, et eu que'l vos liurs ?" Mais eli establiro a lui XXX argetz^c, ¹⁶e d'aqui enant el queria aizmar co l'liures.

¹⁷Mais el premer dia dels aimes vengro li decipol a Ihesu dizentz : "On vols que apparelem a tu maniar la pasca ?" ¹⁸E Ihesu dix : "anatz e la ciutat az alcu e dizitz a lui : "Lo maestre ditz : lo meu temps es prop, ^{53b} ab tu farei pasca ab mos decipols". ¹⁹E fero li decipol aisi co Ihesu establic az els e aparelhero la pasca". ²⁰Mais faitz lo verpre asezia ab los seus XII decipols ²¹e els maniantz dix : "Verament dic a vos que la us de vos me liurara" ²²e contristat foro fortment e comensero sengles a dire : "Donx, Senher, so eu ?" ²³Mais el respos e dix : "Aquel que met ab mi lo^b ma e la escudela, liura mi. ²⁴Acertas lo Fil de Deu va enaissi co es escript de lui, mais gai ad aicel home per loqual lo Fil de Deu er liuraz. Bona causa fora a li si no fos natz aicel hom". ²⁵Mais respos Iudas qui liurec lui e dix : "Donc Maestre so eu ?" e dix a lui Ihesu : "Tu o dissist". ²⁶Mais els maniantz receub Ihesu lo pa e benezic e frais e donec als seus decipols e dix : "Recebetz e maniatz, que also es lo meus cors". ²⁷E recebentz lo calit fe gratias e dec az els dizetz^c : "Bevez tuit d'also, ²⁸quar aquest es lo meus sanx del novel testament que per mout es espars es perdo de pecatz. ²⁹Mais eu dic a vos : No ^{54a} beuretz d'aici enant d'aquest engendrament de vit entro en aicel dia que eu lo beva novel^d. E dic l'imne issiro en mont Olivet. ³¹Ladonx Ihesu dix ad els : "Vos tuit sofrirez e mi escandol en aquesta nuit. Quar es escript : "Ferei lo pastors, e seran esparsas las ovelhas del folc". ³²Mais puis apres que resusitarei, anarei denant vos en Gallilea. ³³Respondentz Peire dix a lui : "E si tug seran escandalizadi, eu lunha ora no serei escandalisatz". ³⁴E dix a li Ihesu : "Verament dic a tu, que en aquesta noit antz que'l gals cante .III. vegadas me abnegaras". ³⁵E dix a lui Peire : "Neis si m'covendra morir ab tu no te abnegarei", e issament tuit li decipol o dissero.

³⁶Adonx venc Ihesu ad els en la vila que es ditha Gethsemani, e dix a sos decipols : Sezes aici entro que ane cela e ore". ³⁷E pres Peire e's dos fils de'n Zebedeu e comensec esser contristatz e esser tristz. ³⁸Ladonx dix a sos decipols : "La mia ^{54b} arma es trista entro a la mort. Estatz aisi e velhatz ab mi". ³⁹E issitz a pauquet cazac e la sua cara oratz^e e dizentz : "Lo meus Paire, si causa poderosa es, traspase de mi aquest beurages. Mais enperaiso no sia faita la mia volontatz, mas la tua". ⁴⁰E venc als seus decipols e trobec los dorment e dix a Peire : "Enaissi no podetz una ora velhar ab mi ? ⁴¹Vellatz e oratz que no intretz en tentatio. Acertas l'esperitz es amarvitz, mais la cairs es eferma". ⁴²Derescap la segonda vegada anec e orez dizentz : "Lo meus Paire, si no pot aquests beurages traspassar que eu no l'veva lui, sia faita la tua voluntat". ⁴³E venc derescaps als seus decipols e atrobec los dorment, quar li lor ulh eran graviat.

⁴⁴E laissatz els anec e orez la tersza vetyl, aquela meteissa paraula dizentz. ⁴⁵Ladonx venc als seus decipols, dix az els : "Dormetz ia e repausetz vos. Vec vos aprobia se la ora ^{54a}

a. argenz.- b. la.- c. dizentz.- d. *Omission.*-

e'l Fil de Deu sera liuratz es mas de pecadors".⁴⁷Encara lui parlant vec vos .I. dels XII qui era ditz Iudas vec^a et ab lui mouta companha ab glazis e ab fustz, tramesses dels princeps e dels ancias del poble.⁴⁸Mais aquel qui liurec lui donec ad els senhal dizentz : "Aquel que eu baisarei aquel es, tenetz lui".⁴⁹Mais viassament apropiantz a Ihesu dix a lui : "Deus te salve, maestre", e baisec lui.⁵⁰E dix a lui Ihesu: "Amic, qual causa vols ?" Ladonx s'apropiero e gitero las mas en Ihesu e tengro lui.⁵¹E vec vos la us d'aquels qui eran ab Ihesu estendentz la ma traïs lo seu glazi e feric lo sirvent del princep dels preveires e trenquec li l'aurelha destra.⁵²Ladonx dic a lui Ihesu: "Torna lo teu glazi e so loc, quar tuit aicel qui receubo glazi a glazi periran.⁵³O cuiatz que eu no pusca 55b pregar lo meu Paire et el aparelara a mi ara plus de XII legios d'angels ?"⁵⁴Donx en cal maneira seran las Escripturas complidas ? Quar enaïsi cove esser faitz".⁵⁵En aquela ora dix Ihesu a las companhas : "Essament coma a lairo issitz ab glazis e ab futz pendre mi ? Cada dia sezia ab vos el temple essenchantz e no m'tenguisz. Mais aquesta es la vostra ora e la pozestatz de las tenebras.⁵⁶Mais tot also es fait que sian complidas las Escripturas dels prophetas". Ladonx tuit li decipol de lui laisero lui, fugiro.⁵⁷Mais eli tenentz Ihesu menerolo a Caifas lo princep dels preveires on li escripturatz e'l fariseus eran aiustat.⁵⁸Mais Peire seguia lui entro el palaitz del princep dels preveires ez intrantz dins sezia ab los ministres que vi la fi.⁵⁹Mais li princep dels preveires e totz lo cosselhs querian falz testimoni contra Ihesu que'l liuresso a mort,⁶⁰e no trobero, co mouti falsi testimoni s'apropiesso.^{56a} Mais a la deraria vengro dos falsi testimoni⁶¹e dixerò : "Aquest dis : Eu puec destrozir lo temple de Deu e apres .III. dias refar lui".⁶²E levantz lo princep dels preveires dix a lui : "No respos alcuna causa az aquestas causas que aquesti testimoneian contra tu ?"⁶³Mais Ihsu calava. El princeps dels preveires dix a lui : "Eu te coniuri per Deu lo viu que dizas a nos si est Crist Fil de Deu".⁶⁴E dix a lui Ihesu : "Tu o dissist. Mais emperaiso eu dic a vos : d'aici enant veiretz lo Fil de Deu sezentz a las destres de la vertut de Deu e vinent e las nivols del cel".⁶⁵Ladonx lo princeps dels preveires trenquec las suas vestimentas dizentz : "Maladig...^b⁶⁶que un^c es veiare ?" Mais eli respondero e dixerò : "Encolpatz es de mort".⁶⁷Ladonx escupiro e la cara de lui e batrole de coladas e li autri donero li las palmadas e la cara de lui,⁶⁸dizentz : "Crist, prophetiza a nos quals es qui t'feric".⁶⁹Mais Peire sezia el palaitz 56b deforas apropiec se a lui una sirventa dizentz : "E tu ab Ihesu de Galilea eras".⁷⁰Mais el deneguec denant totz, dizentz : "No sei qual causa dizei".⁷¹Mais lui issent a la porta vic lui altra sirventz e dix ad aicels qui eran aqui : "Ez aquest era ab Ihesu de Nazare".⁷²E derescaps deneguec lui ab iurament dizentz : "Que anc no l'conogi".⁷³E apres u pauquet apropiero se aqueli que aqui estavan e dixerò a Peire : "Verament tu est dels, quar la tua paraula te'n fa manifest".⁷⁴Ladonx comencèc az escumergar e a iurar que no conogi l'ome. E viasament cantec lo gals,⁷⁵e recordèc se Peire de la paraula del Senhor Ihesu que avia dita : "Antz que'l gals cante per tres vegadas me abnegaras'. Ez issic foras e ploreç amarament.

27 ¹Mais fait lo mati fero cosselh li princep dels preveires e'l maioral del poble contra Ihesu que'l liuresso a mort.²E menerone liat e liurerolo a Pilat lo prebost.³Ladonx vezentz Iudas que liurec lui 57b que'l fos damnatz, menaz de penedensa reportec los XXX argentz als princep dels preveires e als maiorals, dizentz : "Pequi liurans lo sanc del iust".

a. vinc.- b. *Omission*.- c. us.-

Mais eli dixero a lui : "Quals causa es a nos ? Tu o veiras". ⁵E gitatz los argentz el temple particse, e anatz ab u lasz pendec se. ⁶Mais li princep dels preveires receubutz los argentz dixero : "No letz que'l metan el tesaur que pretz de sanc es". ⁷Mais lo cosselh em pres cumprero d'aquelz lo camp del oler e sepultura dels estranhz. ⁸E peraiso es apelatz aicel camps e la langa de lor Acheldamach, also es "camps de sanc" entro enaquest dia. ⁹Ladonx fo complit aco que fo dig per Ie. propheta dizentz : "Eli receubo los XXX argetz^a del prezat, loqual prezoro dels fils d'Israel", ¹⁰e dero lor el camp del oler enaissi co establic a mi lo Senhor".

¹¹Mais Ihesu estec denant lo prebost e enteroguec lui lo prebost dizentz : "Es tu reis dels iuzeus ?" E dix a lui Ihesu : "Tu o dises". ¹²E co fos acusatz : 58a dels princeps dels preveires e dels maiorals del poble, alcuna causa no respos. ¹³Ladonx dix a lui Pilatz : "No aus cantz testimonis dizo contra tu ?" ¹⁴E no respos a lui az alcuna paraula enaissi que l'prebost se'n meravilava forment.

¹⁵Mais per lo dia festival lo prebost avia a costuma laissar al poble .I. pres, loqual eli volgueso. ¹⁶Mais ladonx avia .I. pres noble qui era ditz Baraban, loquals per homicider estutz era mes e la carcer. ¹⁷Mais els aiustatz dix Pilatz : "Qual voletz que eu lasse a vos, Baraban o Ihesu qui es ditz Crist ?" ¹⁸Quar sabia que per eveia l'aguesso liurat. ¹⁹Mais lui sezentz el tribunal trames a lui la molher de lui dizentz : "Alcuna causa no sia a tu e az aquest iust. Quar moutas causas ei sufertas oi per vezio per lui". ²⁰Mais li princep dels preveires e li maioral del poble amonestero als pobles que querisso Baraban, mais Ihesu destrozis. ²²Mais respondentz lo prebost dix ad els : "Qual causa 58a farei de Ihesu qui es ditz Crist ?" ²³E dixero toti : "Sia crucificatz". E dix ad els lo prebost : "Qual causa fe de mal ?" Mais eli cridavan maiorment : "Sia crucificatz". ²⁴Mais vi Pilatz que re no l'profeitava mas maiorment era fait gabz, pres aiga, lavec sos mas^b devant lo poble e dizia : "Eu so no nozentz del sanc d'aquest iust. Vos o veiretz". ²⁵Mais respondentz totz lo pobles e dix : "Lo sanz de lui sia sobre nos e sobre nostre fils". ²⁶Ladonx liurec ad els Baraban, mais Ihesu liurec az els que fos crucificatz.

²⁷Ladonx li cavaer del prebost presero Ihesu el prebostat aiustero a lui tota companha. ²⁸E despullero lo, e enrevironero lui de vestimenta vermella ²⁷e plegantz corona de spinas pausero sobre'l camp^c de lui e canavera e la destra de lui, e genols plegantz denant lui escarniolo e dizian a lui : "Deus te salva, reis dels iuzeseu^d". ³⁰E escupiro en lui, reseubro la canavera e ferian ne lo cap de lui. ³¹E apres que'l es- 58b carniro, depullero lo la vestimenta vermella e vestirolo dels seus vestimentz e menerolo que'l crucifiquesso. ³²E issatz^e trobero .I. home Cirinienc per nom Simon : aquest forzero que portes la crotz de lui. ³³E vengro el loc qui es ditz Golgota, loquals es interpretatz lox de calvaria. ³⁴E donero li vi a beure ab fel mesclat, e co n'agues tastat no volc beure. ³⁵Mais apres que l'agro crucificat deveziro las vestimentas de lui metentz sortz, que fos complit aco que fo dig per lo propheta dizentz : "E devizero a lor las mias vestimentas e sobre la mia vestimenta mesero sortz". ³⁶E sezentz gardavan lo. ³⁷E pausero sobre'l cap de lui la razo de lui meteis escriuta : "Aquest es Ihesu de Nazare, reis dels iuseus". ³⁸Ladonx crucifiquero ab lui .II. lairos, la .I. a las dextras e l'autre a las senestradas. ³⁹E traspasantz blasmavanlui moventz lors caps ^fe dizentz : "Vai, tu qui destrozisses lo temple de Deu e en tres dias lor refas. Fai salv tu me- 59a teis si tu es Fil de Deu, e deissent ara de la crotz". ⁴¹Eissament li princep dels preveires escarnentz lui ab los escripturat e ab los maiorals disentz : ⁴²"Los autres fe sals. Mais simeteiss no pot

a. argentz.-b. mas.- c. cap.- d. iuzeus.- e. issantz.-

far sal. Si reis d'Israel es, deissenda de la crotz ara, e nos creirem a lui.⁴³El se cofiza en Deu, ara deliure lui sis vol, quar el dix ; Eu so Fil de Deu".⁴⁴Mais aquo meteiss li lairo qui erant crucificat ab lui adautavan lui.⁴⁵Mais de la ora sezena foro faitas tenebras sobre la terra entro a la novena ora⁴⁶e enaviro la novena Ihesu cridec ab gran votz dizentz : "Ely, Ely, lomazabactani", so es : "Lo meus Deus, lo meus Deus, perque m'desamparest ?"⁴⁷Mais alcanti dels estantz aqui auzetz^adixian : "Aquest apela Elias".⁴⁸E viazament us del rimplic una espongia de vinagre e pausec la en una canavera e davali n'a beure.⁴⁹E li autri dizian : "Laissa, veiam si vendra Elias deliurar lui".⁵⁰Mais l'autre receubuda lanza pois lo latz de lui, e issic ne⁵¹b aiga e sanc. Mais Ihesu derescamps^b cridantz ab gran votz e trames ne l'esperit.⁵¹E vec vos la vela del temple fo trencada en doas partz de la sobiranza entro deios. E la terra fu moguda, e las peiras foro trencadas,⁵²e'l moniment foro ubert. Et muti corsi de sanhs que avian dormit se levero⁵³e issentz dels monimentz apres la resurrectio de lui e vengro e la sancta ciutat e aparegro a mout.

⁵⁴Mais lo centurio e aqueli que eran ab lui gardantz Ihesu vist lo terratremol e aquelas causas que eran faitas temero fortment, dizents : "Verament aquest era Fil de Deu"?⁵⁵Mais eran aqui moutas fennas de lunh lasquals avian seguit Ihesu de Galilea sirventz a lui.⁵⁶Entre las quals era Maria Magdalena e Maria de Iacme la maire de Iosep e la maire dels fils Zebedeu.⁵⁷Mais co fo fait lo sers vec^cun home manant d'Armacia per nom Iosep, loquals el meteis era decipols de Ihesu.⁵⁸Aquest^{60a} s'apropiec a Pilat e quericli lo cors de Ihesu. Ladonx Pilat comandec lo cors esser redut.⁵⁹E Iosep recebenz lo cors evelopec lo e cendat nede,⁶⁰e pausec lo el seu moniment nou, loquals era faitz em peira. E revols gran paira al'uis del monimen e anec se'n.⁶¹Mais era aqui Maria Macdalena e autre Maria sezentz contra l'sepulcre.

⁶²Mais a l'autre dia que es apres l'aparellament vengro essem li princèp dels preveires e li fariseu a Pilat,⁶³dizentz : "Senher, recordat-nos-em que aicel enganaire dix quan era encara viuid^d : Seguentre .III. dias resuscitarei".⁶⁴E per çò comanda le sepulcre esser gardat entro al tersz dia, que per aventura no vengan li decipol de lui e que l'pano, e que digan al poble : "Resucitatz es dels mortz", et er la errors dereira peiors que la primera".⁶⁵E Pilatz dix ad els : "Vos avetz gardaz, e anatz e gardatz lo aisi co sabetz".⁶⁶Mais els anantz garniro le sepulcre senhantz la peira ab las gardatz.

28 ¹Mais lo vespre del sabte que luzit^{60b} e la prima del sabte venc Maria Macdaena e autra Maria vezet lo sepulcre.²E vec vos teratremols fo faitz grans, quar l'angel del Senhor dissendec del cel e apropiantz revols la peira e sezia sobre lui.³Mais era l'engardament de li eissament co l'solelh e las vestimentas de lui enaissi coma neva.⁴Mais per la paor de lui s'espoventero las gardas e foro faitz eissament coma mortas.⁵Mais respondentz l'angel dix a las femnas : "No vulhatz vos temer. Quar eu sei que Ihesu qui fo crucificatz queretz.⁶No es aici : resucitec enaissi co dix. Vinetz e veiatz lo loc on era pausatz lo Senher.⁷E anatz viazament, dizentz als decipols de li que resucitatz es dels morts. E vec vos que'l vos ira denant en Galilea; aqui vos veirez lui. Vec vos que el vos o denant-dig".

⁸E issiro viazament del moniment ab tremor e ab gran gaug, correnz anunciar als decipols de li.⁹E vec vos Ihesu contra-corec az elas dizentz : *61a* "Deus vos salv". Mais elas s'apropiero e tengro los pes de lui e azoriro lui.¹⁰Ladonx dix Ihesu ad elas : "No vulhatz

a. auzentz.- b. derescaps.- c. venc.- d. viu.-

temer. Mais anatz anunciar als meus fraires que ano en Galilea. Aqui me veiran".

¹¹Lasquals cum fosso anadas, vec vos alcantas de las gardas vengro e la ciutat e anunciero als princeps dels preveires totas las causas que eran faitas. ¹²E aiustero se ab los maiorals, e presero coselh que doneso gran aver als cavaies, ¹³dizentz : "Digatz que : li decipols de lui venguero de noitz e panerole dommentre que nos dormian. ¹⁴E si also sera auzit del prebost, nos amonestarem a li e farvos-em segurs". ¹⁵Mais eli receubro l'aver e fero o enaisi co eran estat essenhat. E aquesta paraula fo publicada e ves los iuzeus entro aquest dia.

¹⁶Mais li XI decipols anero en Galilea el pug on Ihesu avia az els establit, ¹⁷e vezentz li azorero. Mais alcanti doptero. ^{61b} ¹⁸Mais Ihesu apropiantz parlec az els dizentz : "Donatz es a mi totz poders el cel et en terra. ¹⁹E peraiso anaz, essenhatz totas las gentz e bateiatz los el nom del Paire, e del Fil e del San Esperit. ²⁰E essenhatz lor a gardar totas aquelas causas que eu comandec a vos. E vec vos que eu so ab vos per totz dias entro el cosumament del segle.

Fenida avangeli de san Matei, aisi comensa avangeli de san Marc :
